

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝH BUDĚJOVICÍCH

**PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních
textech zaměřených na oblast: „ Daň z obratu, DPH“**

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D.
Autorka práce: Lenka Runtová

České Budějovice 2008

Bakalářská práce

Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Ústav romanistiky

Autor: Lenka Runtová

Název: Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech
zaměřených na oblast: „Daň z obratu, DPH“

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Obor studia: Aplikovaná filologie – Anglický a francouzský jazyk pro
administrativu Evropské unie

České Budějovice 2008

ANOTACE

Hlavním tématem této bakalářské práce je vybraná francouzská a česká terminologie vycházející z evropských legislativních textů zaměřených na oblast: „Daň z obratu, DPH“. První část je věnována teorii překladu právních textů a mnohojazyčnosti právních norem Evropského společenství. Druhá část se zabývá výběrem, úpravou a následným zpracováním textů ve speciálním programu ParaConc. Z těchto textů tvořících paralelní korpus jsem vybrala 140 klíčových slov a kolokací, u nichž jsem porovnávala kvalitu překladu a zkoumala jejich struktury.

ANNOTATION

The main theme of this thesis is the chosen French and Czech terminology resulting from the European legislative texts focused on the area of: „ Turnover tax, VAT“. The first part is devoted to the legal text translation theory and to the multilinguism of the Community law. The second part of the work deals with selection, arrangement and subsequent processing of legislative texts in the special program called „ParaConc“. These texts were processed in a form of parallel corpus. Consequently I selected 140 key words and their collocations which were finally analyzed from the point of the quality of the translation and their structure.

PROHLÁŠENÍ

Tímto prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu i ostatní zdroje, které jsem použila.

V Českých Budějovicích dne .....

.....
Lenka Runtová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala PhDr. Janu Radimskému, Ph.D. za jeho trpělivost, cenné rady a odborné vedení během celé bakalářské práce. Dále děkuji Ing. Kamilu Píchovi, Ph.D. za jeho pomoc při řešení odborných ekonomických otázek.

OBSAH

ÚVOD	7
1. PRÁVO A PŘEKLAD	8
1.1 Překlad právního jazyka	8
1.1.1 Překlad právního jazyka a překladatel.....	9
1.1.2 Variace překladu právních textů	9
1.1.2.1 Vnitrojazykový překlad	9
1.1.2.1.1 Metody vnitrojazykového překladu	10
1.1.2.2 Mezijazykový překlad	13
1.1.2.2.1 Mezijazykový překlad v praxi	13
1.1.2.2.2 Postupy mezijazykového překladu.....	15
1.2 Mnohojazyčnost legislativních aktů EU	18
1.2.1 Vznik a překlad legislativních aktů EU.....	19
1.2.2 Odpovědnost překladatele	19
2. ANALÝZA LEXIKA NALEZENÉHO V TEXTECH	21
2.1 Příprava textů.....	22
2.1.1 Úprava formátu textů a vytvoření korpusu	23
2.2 Výběr a uložení klíčových slov a kolokací	23
2.2 Práce s texty	24
2.2.1 Vymezení základních pojmů	24
2.2.2 Klíčová slova a jejich kolokace	25
2.3 Typologie překladů	26
2.3.1 Adekvátní překlady	27
2.3.1.1 Překlady adekvátní s jedním jednoznačným překladem	27
2.3.1.2 Překlady adekvátní s více synonymními výrazy	29
2.3.2 Neadekvátní překlady	37
2.3.2.1 Překlady neadekvátní přeloženy nepřesně	37
2.3.2.2 Překlady neadekvátní přeloženy chybně.....	39
2.4 Francouzské kolokace se synonymním českým překladem	42
2.5 Struktury kolokací	43
2.6 Výsledky výzkumu	45
ZÁVĚR.....	47
BIBLIOGRAFIE	49
RÉSUMÉ	52
PŘÍLOHY	54

Úvod

Cílem této bakalářské práce je přezkoumání překladů mnou vybraných odborných termínů pocházejících z evropských legislativních textů zaměřených na oblast: Daň z obratu, DPH“. Budu vycházet z terminologických excerpce právních předpisů, které jsou dostupné v plném znění v databázi EUR-Lex. Vše bude uskutečněno za pomoci paralelního korpusu vytvořeného v programu ParaConc.

První část mé práce bude teoretická, zaměřená na oblast překladu právních textů. Právě překladatelská stránka právní praxe nabývá poslední dobou čím dál tím více na svém významu, proto se zaměřím na variace překladu právních textů, jejich postupy a metody. Překladu právního jazyka je přikládána velká důležitost také na pozadí vstupu naší země do Evropské unie a s tím spojeného prohlubování právních kontaktů s ostatními národy Evropy.

V druhé části práce, která má výzkumný charakter si nejprve vymezím pojmy „termín“ a „kolokace“, podrobněji popíši práci s texty obsaženými ve výchozím paralelním korpusu a následně budu sledovat překlady klíčových slov a jejich kolokací. Stěžejním bodem mé práce bude analýza vyexcerpovaných termínů, u nichž budu sledovat zejména kvalitu překladu a také strukturu jejich kolokací.

V závěru práce vyhodnotím všechny zkoumané překlady a vytvořím stručný francouzsko-český slovníček odborných termínů, který bude čítat 140 francouzských jednoslovných termínů a kolokací včetně jim odpovídajících českých ekvivalentů.

1. Právo a překlad

1.1 Překlad právního jazyka

Oblast překladu právního jazyka lze považovat za nové odvětví překladatelské činnosti. Překlady právních textů související s činností mezinárodních organizací a institucí nabývají čím dál, tím více na svém významu zejména v posledních desetiletích v souvislosti s evropským integračním procesem. Touto oblastí překladu se zabývají kanadští teoretici Gémár a Délisle, kteří ve svých dílech¹ pojednávají o překladu právních a politických dokumentů. Mezi nejvýznamnější české specialisty patří Michal Tomášek, který se věnuje problematice překladu právního jazyka již od poloviny osmdesátých let minulého století.

„Právní jazyk je jednotný útvar s ustálenou mluvnickou stavbou a slovní zásobou. Soubor gramatických a lexikálních prostředků je natolik ucelený, že umožňuje právnímu jazyku vystihovat všechny právní situace a činnosti.“ (Tomášek, M., 2003:27) Požadavky kladené na jazyk právních předpisů jsou podle Tomáška (2003:28) tyto:

- významová přesnost,
- jednoznačnost,
- stručnost,
- srozumitelnost,
- ustálenost,
- ústrojnost²,
- úkonnost³.

---

¹ GÉMAR, J.-C., *Traduire ou l'art d'interpréter, tome 2: application. Traduire le texte juridique*. Sainte-Foy, Presses de l'Université de Québec, 1995

DÉLISLE, J., WOODSWORTH, J., *Translators Through History*. Amsterdam, 1995

² Musí být v souladu se zákonitostmi jazykového systému.

³ Musí být schopn plnit potřebné funkce.

1.1.1 Překlad právního jazyka a překladatel

Problémy při překladu právních předpisů jsou dány jednak odlišnostmi výchozího (VJ) a cílového (CJ) jazyka, a jednak růzností právních systémů. „Pojem daný ve VJ nemusí mít vždy odpovídající pojem v CJ. A co je ještě daleko horší, že určitý pojem existuje v obou jazycích, ale neodráží stejné skutečnosti.“(Tomášek, M., 2003:136) Tyto okolnosti samozřejmě kladou vysoké nároky na překladatele, který by měl být dle teoretiků odborníkem jak v oblasti jazyků či překladatelství, tak v oblasti práva.⁴

1.1.2 Variace překladu právních textů

Při překladu právních textů má překladatel k dispozici dvě variace: překlad vnitrojazykový (překlad uvnitř jediného národního jazyka, resp. mezi jeho dvěma sémantickými stupni) a mezijazykový (překlad mezi odlišnými národními jazyky). (Tomášek, M., 2003:18) Teoretici se shodují na tom, že ekvivalenci mezi překladem a originálem právního předpisu je třeba posuzovat na základě jejich výkladu. Překlad by neměl být ekvivalentní pouze z hlediska jazykového, což je obvykle cílem „prostého“ překladatele, ale má mít též stejné právní účinky, což znamená být ekvivalentní z hlediska právního. „Překladatel nemůže překládat slovo od slova, ale na základě logické metody vnitrojazykového překladu nalézat vhodná řešení v překladu mezijazykovém.“ (citováno podle Hanzl, J., 2006:32) Při překladu právních textů je nutné dbát především na správný převod jejich normativního obsahu (zákazy, příkazy, povolení), srozumitelnost samotného textu je druhořadá.

1.1.2.1 Vnitrojazykový překlad

Stejně tak, jako výklad práva spojuje právní normu, tak jak byla vytvořena s jejím skutečným působením ve společnosti, vnitrojazykový (intrasémiotický)

---

⁴ Gémar (2001:10-11) tvrdí, že v ideálním případě by překladatel právních textů měl být odborníkem na srovnávací právo a mít know-how lingvisty, podobný požadavek implicitně vyslovuje i Tomášek (2003:12-20)

překlad je spojnicí mezi právními projevy a jejich skutečným významem. (Tomášek, M., 2003:55) Vnitrojazykový překlad udílí tedy význam právním projevům, zjišťuje komu jsou určeny, nikoliv však pro účely aplikace práva, nýbrž pro účely překladu z jednoho jazyka do druhého, tedy pro účely mezijazykového překladu.

1.1.2.1.1 Metody vnitrojazykového překladu

Metodou rozumíme plánovitý postup, který vede k dosažení určitého cíle. Ve vnitrojazykovém překladu mají jednotlivé metody význam jako vzájemně propojené operace, které vedou k dosažení co nejkvalitnějšího překladu právního projevu. Vývoj systému metod vnitrojazykového překladu není přirozeně dovršen, jedná se tedy o systém otevřený, který se bude obohacovat o nové elementy (metody) a v souvislosti s tím bude pokračovat také jeho strukturální přestavba. (Tomášek, M., 2003:57)

Tomášek (2003:57-94) definuje tyto metody vnitrojazykového překladu:

- **Metoda sémantická**

Jedná se o první metodu, kterou je třeba při překladu použít. Touto metodou se zjišťuje obsah právní normy, protože právě jazyk je nejdůležitějším prostředkem přenosu právní komunikace. Za pomoci sémantické metody poznáváme obsah, přesněji řečeno význam právních projevů. Sama o sobě je však tato metoda nedostačující, protože pouhé poznání významu právního projevu nemůže dobrého překladatele uspokojit, uchyluje se pak také k dalším metodám vnitrojazykového překladu.

- **Metoda logická**

Výchozím bodem pro logickou metodu je předcházející metoda sémantická. Při této metodě je pozornost zaměřena na jazykové vyjádření logické struktury právní normy. Překladatel má tedy za úkol na základě textu určit logické souvislosti právní normy, znalost slovní zásoby a mluvnice není tedy dostačující,

překladatel se musí totiž opírat také o poznatky z oblasti právní logiky. Nedostatečné pochopení logické struktury právního projevu může totiž vést k nežádoucímu zkreslení právní informace. Charakter této metody naznačuje, že je vhodná pro analýzu slovních spojení a jazykových šablon, které jsou odrazem jisté logické struktury.

- **Metoda systémová**

Systém právního jazyka jako celek se vyznačuje několika základními aspekty.

Jsou to:

- strukturně funkcionální aspekt - jedná se o zařazení právního projevu do struktury a využití této struktury pro další překladatelský postup
- komunikativní aspekt - klade si za cíl odhalit vazby právního jazyka s jinými systémy
- integrační aspekt - zkoumá faktory, které spojují systém právního jazyka a utváří z něj komplexní celek

Cílem systémové metody vnitrojazykového překladu je tyto aspekty popsat takovým způsobem, aby co nejlépe sloužily dalšímu překladatelskému postupu.

- **Metoda historická**

Cílem historické metody je zkoumání historické podmíněnosti právních výrazů. Její součástí je také pojednání o používání či nepoužívání archaismů nebo historicky motivovaných termínů, jejichž význam může příjemcům v dnešní době zůstat skryt. Historická podmíněnost se projevuje ve dvojím dopadu – přechodném a trvalém. Přechodný dopad historické podmíněnosti je charakterizován vznikem právních výrazů, které se užívají pouze určitou dobu a poté se propadají mezi archaismy. Naopak pro podmíněnost trvalého dopadu je typické, že se příslušný termín zažije, jeho obsah se rozšíří do více jazyků a už se obvykle zapomene, jak ve skutečnosti vlastně vznikl.

- **Metoda geografická**

Každý právní projev je uskutečňován v autentickém státním nebo národním jazyce.

Protože pojem státní jazyk nemusí vždy korespondovat s pojmem národní jazyk, mohou s geografického hlediska nastat následující situace:

- právo jednoho státu je vyjádřeno jedním jazykem (ČR, Maďarsko, Polsko)
- právo jednoho státu je vyjádřeno více jazyky (Kanada, Belgie, Švýcarsko)
- právo různých států je vyjádřeno jedním jazykem (Německo – Rakousko – Švýcarsko, Francie – Belgie – Lucembursko – Kanada, Velká Británie – USA – Austrálie – Nový Zéland – Kanada)

Jestliže je právo jednoho státu vyjádřeno jedním jazykem, je situace pro vnitrojazykový překlad jednoznačná, provádí se uvnitř tohoto jazyka a překlad do jiného jazyka, kterým se označuje právo jiného státu, je už věcí mezijazykového překladu.

Je-li právo jednoho státu vyjádřeno více jazyky, je situace pro vnitrojazykový překlad vlastně obdobná⁵. Při mezijazykovém překladu je ovšem nutné mít na zřeteli, že pojmy musejí vyjadřovat tutéž právní skutečnost.

V případě, že je právo různých států vyjádřeno jedním jazykem, nelze přirozeně hovořit o mezijazykovém překladu, takže je to přesně výlučné pole působnosti pro překlad uvnitř jediného jazyka. Avšak největším úskalím pro překladatele jsou právě různé varianty jediného jazyka v různých státech.

---

⁵ Takový předpoklad platí také pro právo ES/EU, které je vlastně jedním právem, vyjádřeným jazyky všech členských států (<http://www.euroskop.cz/40540/111002/clanek/pravo-evropskych-spolecenstvi/struktura-prava-es/>, 6.4.2008)

Nejdůležitější částí geografické metody vnitrojazykového překladu je správné pochopení označovaného pojmu a případné přizpůsobení „regionální“ variantě je až na druhém místě, nicméně se rovněž jedná o velmi důležitou část nezbytnou pro správnost právního překladu.

1.1.2.2 Mezijazykový překlad

Mezijazykový překlad, tedy překlad z jednoho cizího jazyka (VJ) do druhého(CJ), je nejznámější formou překladu. Překlad právního jazyka je však odlišný od překladů v jiných oborech lidské činnosti. Závazné účinky právních norem dělají z právnických překladů velmi specifické odvětví překladatelské činnosti, které je charakteristické svou komplikovaností. Právní a politické pojmy totiž podléhají daleko rychlejšímu vývoji než pojmy, se kterými pracují exaktní vědy⁶. V procesu překladu právních projevů je tedy úkolem překladatele převést text z VJ do CJ tak, aby obsah zůstal neporušen a přeložený text odpovídal jazykovému úzu i normě cílového právního jazyka (CPJ). (Tomášek, M., 2003:96)

1.1.2.2.1 Mezijazykový překlad v praxi

Ani při mezijazykovém překladu není možné od sebe oddělit právní a jazykovou kompetenci překladatele, jelikož i zde je prvoplánová znalost jazyka podmíněna znalostí práva⁷, což znamená znalostí vzájemných rozdílů v právních systémech překládaných jazyků. Z překladatelského hlediska můžeme rozlišit dvě základní situace se kterými se při překladu právních textů setkáváme. První situace nastává, jestliže právní terminologie VJ a CJ odpovídá dvěma různým systémům jak z jazykového, tak z právního hlediska. Druhá situace se vztahuje na případy, kdy pro jediný právní systém máme k dispozici více jazykových verzí, které podporují jeho zeměpisný vliv a též slouží jako dorozumívací prostředek. (Radimský, J., 2007:2)

---

⁶ mezi exaktní vědy patří např. medicína, biologie nebo fyzika

⁷ „Les vraies difficultés de traduction sont dues [...] au fait que le rapport entre mot et concept n'est pas le même dans toutes les langues juridiques.“ Rodolfo Sacco (citováno podle Gémara, 1995: 146)

V prvním případě je prakticky nemožné najít v obou právních systémech dva po obsahové stránce odpovídající termíny. Za těchto okolností je hledání rovnocenného termínu spíše otázkou srovnávacího práva než-li jazykovědy. (Radimský, J., 2007:2) V procesu mezijazykového překladu se tedy překladatel nevyhne poznatkům z oblasti srovnávacího práva. Tyto poté totiž využívá v nejdůležitější metodě mezijazykového překladu, kterou je srovnávací metoda (metoda právně komparatistická). Tato metoda je založena na srovnávání dvou různých právních systémů vnímaných prostřednictvím právního jazyka. Jinými slovy je nezbytné oddělení podstaty předmětu srovnání a jeho jevové stránky.

Typickým příkladem pro druhou situaci je právo ES⁸, kvůli této skutečnosti je z hlediska této práce také mnohem zajímavější, protože právě ta se týká překladu legislativních textů EU a termínů v nich obsažených. V ideálním případě by za této situace jeden překládaný termín měl mít v každém úředním jazyce EU k sobě právě jeden odpovídající termín. Skutečnost ovšem není ideální, takže i zde zůstává prostor pro překladatele, který se při vyhledávání vhodných překladů potýká hlavně s jazykovými rozdíly a specifičností právních termínů. Každý z právních jazyků všech členských zemí EU spočívá totiž na osobitém sociálním a politickém základě, odrážejícím názory, zaměření či zvyklosti každého z národů. Tento základ je jen zřídka srovnatelný se základem v jiné zemi, i když původ politického a právního systému srovnávaných států má stejné kořeny. (Tomášek, M., 2003:12). To platí i v Evropské unii, kde specifičnost právních projevů a zejména právních termínů představuje jednu z největších překážek pro překladatele. Právní termíny Evropské unie vycházejí z obecné slovní zásoby národních jazyků členských států a jsou doplňovány na základě poznatků získaných během praktické činnosti orgánů EU. Přistoupení naší země⁹ k Evropské unii znamenalo pro náš právní řád přizpůsobení procesu tvorby a

---

⁸ Evropská unie sestává od r. 1993 ze tří pilířů. Prvním jsou Evropská společenství, druhým je zahraniční politika a vnější bezpečnost a třetím je oblast justice a vnitra, která je od přijetí Amsterodamské smlouvy v r.1999 spíše jako spolupráce ve věcech trestních. Protože evropské právní normy se obsahově vážou k prvním pilířům, používá se souhrnného názvu „právo ES“ spíše než „právo EU“. Právní řád sám pak sestává ze dvou částí, tj. z „práva Společenství neboli „komunitárního práva“, jakožto převažující a nejrozvinutější složky a z práva upravujícího zahraniční a bezpečnostní politiku EU.

⁹ 1.5.2004

uplatňování práva. Takový proces s sebou nesl a stále ještě nese také značné jazykové obtíže, které se týkají jak všeobecných, tak zvláštních aspektů evropských integračních procesů. I přes veškerou překladatelskou snahu zůstává otázka odpovídajícího jazykového označení některých „komunitárních“ právních skutečností stále nedořešena.

Z hlediska práva ES by dozajista stály za zmínku alespoň ještě dvě situace: (Radimský, J., 2007:3)

- Komunitární právo se mnohdy odvolává přímo na právo národní. V těchto případech většinou komunitární právo přebírá původní termín a překládá ho do jazyka dokumentu, o který se jedná. Originální verze termínu pak bývá uvedena většinou společně s překladem. Nejedná se zde o klasický překlad, ale spíše o vysvětlení původního termínu jazykovými prostředky, které jsou čtenáři dokumentu vlastní.
- Někdy je potřeba, aby se v komunitárním právu uměle vytvořil hyperonymní termín¹⁰, který po významové stránce obsáhne víceméně obdobné termíny v různých národních jazycích členských států EU. U takto vzniklých termínů také nelze hovořit o standardním překladu, a proto tímto způsobem vzniklé termíny jsou součástí spíše okrajové oblasti právní terminologie.

1.1.2.2 Postupy mezijazykového překladu

Při mezijazykovém překladu právních projevů číhají na překladatele dvě překážky, je to různost právních systémů na jedné straně a jazykové odlišnosti mezi VJ a CJ na straně druhé. Překladatel by měl být tedy obeznámen s právními

---

¹⁰ Termín, který je významově nadřazený termínu podřazenému a označuje tak celou vyšší třídu. (Nový akademický slovník cizích slov, 2006:321)

systemy obou jazyků a navíc by měl skvěle ovládat jak VJ, tak i CJ, což je ovšem záležitost čistě lingvistická.

Tomášek (2003:109-132) popisuje postupy mezijazykového překladu následovně:

- **Překladačský postup transpozice**

Překladačský postup transpozice je založen na co největším zachování významové stránky právního projevu, a to i za cenu změn jeho výrazové stránky. V důsledku tohoto překladačského postupu se cílový právní jazyk (CPJ) mění oproti výchozímu právnímu jazyku (VPJ) na úrovni slovních druhů a větných členů, z tohoto pohledu rozlišujeme také dva základní druhy transpozice - slovnědruhovou a větněčlenskou.

Tento postup se používá hlavně v případech, kdy pravidla o tvorbě slov nebo o větné skladbě v CJ nedovolují v těchto oblastech použít stejné kategorie jako VJ, nebo také tam, kde to pravidla sice dovolují, ale překladač potřebuje tyto kategorie změnit. V případě právního jazyka je potřeba takové změny podnícena většinou snahou o věrnější vystižení obsahu právního projevu nebo o jeho větší ústrojnost v CJ.

- **Překladačský postup modulace**

Hlavním rysem překladačského postupu modulace je převod významové (sémantické) stránky právního projevu ve VJ do odpovídající významové (sémantické) stránky v CJ, a to vše za využití přiměřených jazykových prostředků. Tento překladačský postup je charakteristický vzájemným působením sémantických metod vnitrojazykového překladu na úrovni překladu mezijazykového.

Postup modulace se nevyužívá jen pro překlad termínů, ale zejména pro překlad rozsáhlejších projevů právního jazyka, jako jsou slovní spojení, jazykové

šablony, ale i celé věty nebo části textu. Své uplatnění má též mezi jazykovými variantami pramenů evropského práva.

- **Překladatelský postup kalkování**

Překladatelský postup kalkování spočívá v přesném překladu vnitřní struktury právního projevu z VJ do CJ. Při tomto postupu se využívá slovotvorných nástrojů tak, že se vlastně nahrazují jednotlivé části termínu ve VPJ, čímž v CPJ vznikají termíny zcela nové. Kalkováním se odděluje výrazová stránka právního projevu od jeho stránky významové. To znamená, že význam je ve VPJ zbaven své výrazové stránky a v CPJ jsou mu přiřazeny výrazové prostředky, které jsou CPJ vlastní. Kalkování je trochu podobné transpozici, avšak z formálního hlediska je mezi nimi rozdíl, kalkování totiž přesně zachovává mluvnické kategorie VJ a CJ.

Překladatelský postup kalkování je nejčastěji spojován s překladem právní terminologie. Každý nově vzniklý termín v CPJ se nazývá kalk. Z hlediska své struktury je kalk složeninou, protože se skládá z původně plnovýznamových slov, z nichž každé odráží význam jedné z částí slova ve VJ. Z hlediska obsahu je ovšem každý kalk výpůjčkou, protože si vypůjčuje významy slov z cizích jazyků a uvádí je prostřednictvím vlastních výrazových prostředků do svého jazyka. Na této úrovni můžeme odlišit kalky strukturní a kalky sémantické. Postup kalkování má ovšem nevýhodu v tom, že jeho možnosti jsou omezeny možnostmi danými pravidly CJ.

- **Překladatelský postup výpůjčky**

Překladatelský postup výpůjčky je založen na přenesení právních projevů z VPJ do CPJ beze změn jejich významové i výrazové stránky. Potom tedy zůstává otázkou, zda-li se ještě skutečně jedná o překladatelský postup, když se vlastně přenese určitý projev z jednoho jazyka do druhého beze změn. Avšak vzhledem k tomu, že postup výpůjčky má nepochybně zpětné dopady na překlad, může se výpůjčka mezi překladatelské postupy řadit.

Výpůjčka je běžný a velmi starý způsob obohacování slovní zásoby. Nejčastěji se využívá u termínů, ale můžeme se s ní setkat také u neterminologických pojmenování¹¹. Je reakcí na dva druhy skutečností. Buď je nutné pojmenovat novou právní skutečnost, která v jazyce chyběla, nebo pojem označující stejnou právní skutečnost sice existuje, ale pro potřeby změn v kvalitě komunikace je do CJ vnesen termín z jazyka jiného.

1.2 Mnohojazyčnost legislativních aktů EU

Od 1.1.2007 má Evropská unie 27 členských států a 23 úředních jazyků. Veškeré legislativní akty jsou překládány do všech úředních jazyků unie. Důvodem tohoto jednání je demokratický princip, na kterém je EU založena. A jelikož ke každému demokratickému uspořádání patří rovnost občanů před zákonem i právo každého občana na přístup k právním předpisům upravujícím jeho práva a povinnosti v jemu srozumitelném jazyce¹², musí být všechny právní předpisy dostupné ve všech úředních jazycích EU.

Velké množství úředních jazyků Evropské Unie je na jedné straně obrovským kulturním bohatstvím, avšak na straně druhé tato mnohojazyčnost představuje také určitou komunikační výzvu. Aby tento jedinečný systém dobře fungoval a byl účinný, je potřeba mnoho odborníků, kteří se mu budou věnovat. Jazykové služby v institucích a orgánech Evropské Unie mají za úkol podporovat a upevňovat mnohojazyčnost v unii a pomáhat tak přiblížit politiku EU jejím občanům. Zejména práce překladatelů umožňuje Evropské unii splnit její právní závazky, pokud jde o komunikaci s veřejností.

Překlad dokumentů přijatých orgány a institucemi EU nabývá na své důležitosti zejména ve druhé polovině devadesátých let. Mezi hlavní příčiny

---

¹¹ v oblasti právního jazyka zejména z latiny

¹² Právním základem jazykové politiky EU je nařízení Rady č. 1 z roku 1958 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství.

zvýšení zájmu o analýzu překladatelských postupů spojených s evropským integračním procesem pravděpodobně patří masivní rozšíření EU v letech 1995¹³ a 2004¹⁴ a s ním spojený nárůst počtu úředních jazyků EU.

1.2.1 Vznik a překlad legislativních aktů EU

Celá tvorba evropské legislativy, od jejího vzniku až po schválení, je doprovázena mnohojazyčným zpracováním a odehrává se za účasti orgánů zastupujících mezinárodní zájmy. Se stoupajícím počtem úředních jazyků se zvyšují také náklady na jazykovou politiku EU, která kvůli nim bývá občas kritizována.

Specifická jazyková politika EU vede také k problémům při aplikaci tradičních překladatelských pojmů a postupů na překlad legislativních aktů EU. Význam zde ztrácejí např. pojmy jako „originál“ a „překlad“. Současně s tvůrčím procesem probíhá totiž také proces překladatelský, jehož výsledkem je v den vydání právního předpisu 23 rovnocenných jazykových verzí, z nichž jen těžko můžeme některou označit jako originál překladu. (Hanzl, J., 2006:26)

1.2.2 Odpovědnost překladatele

Překlad legislativních textů EU je specifický také tím, že odpovědnost překladatele za případné chyby je odlišná než v jiných oblastech překladu. Za případné chyby v překladu tu nejsou odpovědni překladatelé individuálně, ale kolektivně, jelikož na překladu rozsáhlých dokumentů pracuje běžně větší počet překladatelů dané jazykové sekce a naprostá většina překladů následně prochází ještě revizí. (Hanzl, J., 2006:27) Provázanost evropských právních textů bezpočtem odkazů a citací pak překladatele ještě více svazuje a omazuje tak jeho

---

¹³ Finsko, Rakousko a Švédsko

¹⁴ Česká Republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko

individuální odpovědnost. O to větší je pak jejich odpovědnost kolektivní, neboť překladatelská služba jako celek zodpovídá za každý přeložený dokument. Odpovědnost překladatele legislativního textu by mohla být charakterizována také jako odpovědnost vzhledem k právnímu nástroji, jeho záměru, účinkům a obsahu, což činí odpovědnost za překlad právního textu ještě větší.

2. Analýza lexika nalezeného v textech

Druhá část mé práce je rozdělena do několika kapitol, z nichž každá představuje jednu z etap mého výzkumu. Nejprve popíši výběr a přípravu textů, které tvoří paralelní korpus. Poté se budu věnovat samotné analýze textů z hlediska správnosti překladu a struktur kolokací. A nakonec provedu rozbor mnou zjištěných skutečností. Analytická kapitola je nejdůležitější z celé práce, protože právě na výsledcích této kapitoly je založen závěr této bakalářské práce.

Před vlastní analýzou textů by stálo za zmínku říci si pár slov o korpusové lingvistice, jazykových korpusech a jejich přínosu.

Korpusová lingvistika je poměrně mladá disciplína¹⁵. K jejímu rozvoji výrazně přispěl rozvoj počítačů a informačních technologií. Korpusy jako takové jsou založeny na velkém množství dat, která se zpracovávají, třídí, klasifikují, analyzují a vyhodnocují, což by bez pomoci různých softwarových nástrojů šlo jen velmi těžko.

Korpusová lingvistika využívá korpusů různého druhu. V našem případě se jedná o paralelní česko-francouzský korpus, který obsahuje legislativní texty EU zaměřené na oblast: „Daň z obratu, DPH“. K práci s jazykovými korpusem slouží speciální vyhledávací programy, při zpracování tohoto korpusu byl využit program ParaConc.

---

¹⁵ Pojem korpus však existoval již před 2. světovou válkou, byl však manuální a mnohonásobně menší. (Čermák, F., 1995:32)

2.1 Příprava textů

Všechny texty, které jsou použity v tomto paralelním korpusu pocházejí z evropské databáze EUR-Lex¹⁶ a jsou volně přístupné. Zaměřila jsem se na texty z oblasti: „Daň z obratu, DPH“.

Sestupně řazeno: 09. – Daně

09.30. – Nepřímé daně

09.30.10. – Daň z obratu, DPH

Tato oblast čítá v současné době 581 dokumentů, avšak do mého korpusu bylo začleněno pouze 69 textů. K tomuto počínání vedly následující okolnosti:

- Velké množství dokumentů bylo velice krátkých a tudíž pro mě z lexikálního hlediska nezajímavých.
- Některé dokumenty v této oblasti nebyly k dispozici v obou zkoumaných jazycích (tj. francouzský jazyk a český jazyk).
- Některé dokumenty staršího data obsahovaly neaktuální informace.
- 12 dokumentů bylo uveřejněno až v době, kdy už jsem měla korpus kompletní.

Nakonec jsem tedy pracovala s 69 dokumenty, které byly přijaty mezi lety 2002-2007. Vezmeme-li v potaz již zmíněné faktory, domnívám se, že oblast: „Daň z obratu, DPH“ může být považována za kompletně zpracovanou. Texty, které byly zařazeny do korpusu čítají 439 normostran v české verzi překladů, 120 984 českých a 150 686 francouzských slov. Z tohoto množství jsem si podle svého uvážení zvolila 30 klíčových slov, ke kterým jsem dohledala jejich

---

¹⁶http://eurlex.europa.eu/Result.do?RechType=RECH_repertoire&rep=093010*&repihm=Daň%20z%20obratu/DPH

kolokace. Dohromady seznam obsahuje 140 klíčových slov a kolokací z oblasti: „Daň z obratu, DPH“.

Podrobné informace o použitých legislativních textech jsou obsaženy v *tabulce 2.1 : Seznam legislativních textů EU zaměřených na oblast: „Daň z obratu, DPH“* (viz. Příloha 1)

2.1.1 Úprava formátu textů a vytvoření korpusu

Texty, které jsem vybrala z databáze EUR-Lex jsem nejprve uložila v programu Word (ve formátu „doc“). Poté jsem odstranila z textů všechny tabulky, poznámky pod čarou a upravila je tak, aby měly fyzicky stejný počet odstavců, což bylo nezbytné pro správné vyhledávání v programu ParaConc.

Postup úpravy textů, jejich následné nahrávání do programu ParaConc a práci s texty v tomto programu detailně ve své práci popisuje Kateřina Smejkalová (2006:18-26). Jelikož tento postup je téměř identický považuji za zbytečné ho v této práci podrobněji rozebírat.

2.2.2 Výběr a uložení klíčových slov a kolokací

Poté, co byly texty připraveny ke zpracování v programu ParaConc bylo třeba je postupně pročíst a vybrat z nich klíčová slova pro vyhledávání kolokací. Klíčová slova jsem vybírala jednak podle zajímavosti vzhledem k mnou zvolené oblasti legislativních textů a také v závislosti na frekvenci výskytu.

Při vyhledávání klíčových slov a později také kolokací jsem v programu ParaConc využívala těchto znaků:

- ? nahrazující právě jeden znak
- % nahrazující žádný nebo jeden znak
- * nahrazující libovolný počet znaků

K přehlednému uložení zpracovávaných dat jsem využívala databázový program Microsoft Access, který je pro práci s překlady velmi vhodný díky tomu, že dokáže zpracovat i větší množství dat a také možnosti vzájemného propojování tabulek, které byly v programu vytvořeny.

2.2 Práce s texty

V této kapitole si nejprve vymezím základní pojmy z oblasti korpusové lingvistiky. Poté se budu věnovat charakteristice a stručnému přehledu klíčových slov a jejich kolokací. Následně budu pozorovat překlady mnou vybraného lexika z hlediska adekvátnosti jeho překladu, též se pokusím vysledované jevy zdůvodnit. V závěru se stručně zaměřím na struktury vyexcerpovaných kolokací.

2.2.1 Vymezení základních pojmů

- **Termínem** nejčastěji rozumíme lexikální jednotku, která představuje odborné pojmenování v soustavě daného oboru. (Slovník cizích slov, 2006:796) Od obecné slovní zásoby se liší právě svým zařazením do specializovaného terminologického pole, které je monosémantické. (Radimský, J., 2003: 12-16)
- **Kolokace** je definována jako dvojice nebo více slov (samotných lexikálních jednotek), která jsou obvykle spojována a vytváří tak víceslovné pojmenování, kde **hlava** představuje základní prvek celé kolokace, určuje její gramatickou povahu, avšak nemusí se vždy shodovat s klíčovým slovem.
- Termínem **klíčové slovo** ve své práci označuji lexikální jednotku, která je ve velice úzkém vztahu s tématem „Daň z obratu, DPH“. Je

součástí každé kolokace a spolu s ní představuje nejdůležitější termíny této práce.

2.2.2 Klíčová slova a jejich kolokace

Výchozím materiálem pro následné vyhledávání kolokací byl pro mě seznam klíčových slov (viz.níže *Tabulka 2.2 : Seznam klíčových slov*). Dle svého uvážení jsem vybrala 30 klíčových slov a k nim následně dohledala 110 kolokací. Klíčová slova jsou bez výjimky podstatná jména, oba rody¹⁷ jsou zastoupeny téměř rovným dílem. Podstatná jména rodu ženského představují 57% (17 slov) a podstatná jména rodu mužského tvoří zbylou část klíčových slov, tj. 43% (13 slov).

Tabulka 2.2 : Seznam klíčových slov¹⁸

Termín	Slovní druh	Počet výskytů	Počet výskytů v %
autorité	s.f.	172	0,1142%
base	s.f.	185	0,1228%
bien	s.m.	399	0,2648%
comptabilité	s.f.	42	0,0278%
compte	s.m.	95	0,0630%
condition	s.f.	99	0,0656%
consommation	s.f.	83	0,0550%
déduction	s.f.	95	0,0630%
demande	s.f.	347	0,2302%
dérogation	s.f.	411	0,2727%
destinataire	s.m.	101	0,6700%
entreprise	s.f.	165	0,1094%
fournisseur	s.m.	100	0,0663%
fraude	s.f.	203	0,1347%
chiffre	s.m.	225	0,1493%
impôt	s.m.	25	0,0165%
livraison	s.f.	297	0,1970%

¹⁷ Na rozdíl od českého jazyka, francouzský jazyk má pouze dva rody, a to ženský a mužský.

¹⁸ Počet výskytů v tabulce je uváděn z celkového počtu francouzských slov v korpusu. Počet výskytů v % je tedy také vypočítávan z celkového počtu francouzských slov, tedy 150 686.

Termín	Slov-druh	Počet výskytů	Počet výskytů v %
marché	s.m.	114	0,0756%
montant	s.m.	128	0,0849%
opérateur	s.m.	119	0,0789%
opération	s.f.	108	0,0716%
prestation	s.f.	234	0,1552%
prix	s.m.	53	0,0351%
procédure	s.f.	171	0,1134%
produit	s.m.	97	0,0643%
recette	s.f.	73	0,0484%
régime	s.m.	215	0,1426%
taux	s.m.	448	0,2973%
taxe	s.f.	711	0,4718%

2.3 Typologie překladů

Jak již bylo zmíněno pro oblast „Daň z obratu, DPH“ jsem vyhledala 30 klíčových slov a k nim dalších 110 kolokací. Pro klasifikaci překladu jsem si zvolila obdobný model jako ve své práci používá také Zuzana Krupová (2007:29). Všechny překlady jsou rozděleny do dvou hlavních skupin a do dvou podskupin následujícím způsobem:

- **Adekvátní překlady:**
  - Překlady adekvátní s jedním jednoznačným překladem
  - Překlady adekvátní přeloženy více synonymními výrazy
- **Neadekvátní překlady:**
  - Překlady neadekvátní přeloženy nepřesně
  - Překlady neadekvátní přeloženy chybně

Z celkového počtu 140 jednoslovných termínů a kolokací budu podrobněji rozebírat pouze ty termíny a kolokace, které z hlediska svého překladu do českého jazyka neodpovídají dostupným zdrojům nebo dle kontextu neodpovídají zbylé části textu. Cílem mé práce je zhodnotit překlady obsažené v legislativních textech EU a zároveň najít nejvhodnější překlady k daným termínům a jejich

kolokacím. K posuzování správnosti překladů mi sloužily slovníky uvedené v bibliografii a též databáze IATE¹⁹ a ISAP²⁰.

2.3.1 Adekvátní překlady

Tato skupina je rozdělena ještě do dvou podskupin v závislosti na počtu překladů daného klíčového slova či kolokace.

2.3.1.1 Překlady adekvátní s jedním jednoznačným překladem

V této podskupině jsou překlady správné a jednoznačné, a tak žádný komentář nebude třeba, tudíž budou překlady prezentovány formou následující tabulky (*Tabulka 2.3 : Klíčová slova a kolokace s jedním jednoznačným překladem*)²¹.

Tabulka 2.3 : Klíčová slova a kolokace s jedním jednoznačným překladem

Klíčové slovo/kolokace	Výskyt	Český překlad
autorité administrative	13	správní orgán
autorité compétente	66	příslušný orgán
base	91	základ
base d'imposition	41	základ daně
base juridique	30	právní základ
bien	339	majetek
bien d'investissement	15	investiční majetek
bien de consommation	2	spotřební zboží
bien en provenance de	4	zboží dovezené z
bien immobilier	3	nemovitý majetek
comptabilité	9	účetnictví
compte	91	účet
compte bancaire	4	bankovní účet
condition	78	podmínka
condition de concurrence	4	podmínka hospodářské soutěže
condition de production	2	výrobní podmínka

¹⁹ Inter Active Terminology for Europe, <http://iate.europa.eu/iatediff>

²⁰ Informační systém pro aproximaci práva, <http://isap.vlada.cz/homepage.nsf/titul>

²¹ U klíčových slov (zvýrazněných tučným řezem písma) je v tabulce uváděn počet výskytů mimo zkoumané kolokace.

	Výskyt	Český překlad
consommation	40	spotřeba
consommation de biens	3	spotřeba zboží
consommation de carburant	9	spotřeba pohonných hmot
consommation effective	4	skutečná spotřeba
consommation privée	5	soukromá spotřeba
déduction de la taxe en amont	2	odpočet daně na vstupu
déduction de la TVA	20	odpočet DPH
demande d'assistance	18	žádost o pomoc
demande d'information	8	žádost o informace
demande de notification	11	žádost o oznámení
dérogation	340	odchylka
dérogation accordée	17	odchylka podle
dérogation analogue	7	obdobná odchylka
dérogation octroyée	6	výjimka
destinataire de la présente décision	35	rozhodnutí je určeno
fraude	139	podvod
fraude de type opérateur défaillant	7	podvod typu chybějící obchodník
chiffre	7	hodnota
chiffre d'affaire	218	obrat
impôt	8	daň
impôt direct	14	přímá daň
marché	39	trh
marché commun	2	společný trh
montant de la taxe	13	výše daně
opérateur non établi	7	neusazený provozovatel
opérateur postal	7	poštovní hospodářský subjekt
opération imposable	9	zdanitelné plnění
prix de revient	6	nákladová cena
prix	40	cena
prix d'achat	5	kupní cena
prix de vente	2	prodejní cena
procédure d'insolvabilité	5	úpadkové řízení
procédure de taxation	3	vyměřování daně
procédure judiciaire	6	soudní řízení
régime fiscal	4	daňový režim
régime particulier de TVA	6	zvláštní režim pro uplatňování DPH
taux d'intérêt	2	úroková míra
taux de mortalité	16	míra úmrtnosti
taux de TVA	54	sazba DPH
taux réduit	189	snížená sazba
taux zéro	5	nulová sazba

Klíčové slovo/kolokace	Výskyt	Český překlad
taxe	185	daň
taxe à la consommation	2	spotřební daň
taxe due	19	splatná daň
taxe en amont	7	vstupní daň
taxe sur la valeur ajoutée	290	daň z přidané hodnoty
taxe sur le chiffre d'affaires	195	daň z obratu
taxe sur les primes d'assurance	12	daň z pojistného
valeur ajoutée	291	přidaná hodnota
valeur comptable stable	2	trvalá účetní hodnota
valeur normale	52	obvyklá cena

2.3.1.2 Překlady adekvátní s více synonymními výrazy

Tato podskupina čítá 64 klíčových slov a kolokací, které budou prezentovány formou tabulek seřazených abecedně podle klíčových slov, kde názvem každé tabulky je právě klíčové slovo. Jelikož jsou všechny překlady správné budou řazeny podle frekvence výskytu a budu je komentovat pouze v případě je-li některý překlad vhodnější než jiný. U samotných klíčových slov je uváděn celkový počet výskytů včetně kolokací a v závorce počet výskytů mimo ně.

Tabulka 2.4 : Autorité

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
autorité	172 (50)	orgán	úřad	útvár
autorité fiscale	43	daňový orgán	finanční úřad	daňový úřad

Kolokace „autorité fiscale“ se v textech vyskytuje celkem 43krát, z toho 20krát je přeložena jako „daňový orgán“, další dva překlady se dělí o zbývající výskyty (tj. 23). První překlad se mi po obsahové stránce jeví jako nejvýstižnější, protože je termínem nadřazeným pro oba další překlady, o čemž svědčí také frekvence překladu tímto způsobem. Nicméně i zbylé dva překlady jsou dle kontextu adekvátní.

Tabulka 2.5 : Base

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
base de données	9	databáze	údaje

Kolokace „base de données“ se v textech vyskytuje celkem 9krát, z toho 8krát je překládána jako „databáze“. Pouze jednou je překládána jako „údaje“, a to ve spojení „la base des donnés électroniques“, přeloženo „elektronické údaje“, kde tento překlad slouží pouze jako obměna termínu „databáze“.

Tabulka 2.6 : Bien

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
bien donné en garantie	8	zboží poskytnuté jako záruka	zboží poskytnuté jako jistota
bien immeuble	28	nemovitý majetek	nemovitost

Kolokace „bien immeuble“ byla v textech nalezena 28krát, 24krát byla přeložena jako „nemovitý majetek“ pouze 4krát jako „nemovitost“. Oba tyto překlady mohou být považovány za synonymní, protože nemovitost je jedna položka v rámci nemovitého majetku - např. jeden dům.²² Nemovitý majetek je souhrn všech nemovitostí vlastněných jednou osobou, jedním subjektem. Nemovitý majetek tedy může představovat jednu budovu, ale i více budov.

Tabulka 2.7 : Comptabilité

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
comptabilité de caisse	33	hotovostní účetnictví	peněžní účetnictví

Kolokace „comptabilité de caisse“ se v textech objevuje 33krát, z toho 22krát přeložena jako „hotovostní účetnictví“ a 11krát jako „peněžní účetnictví“. Z čistě překladatelského hlediska se první překlad jeví jako přesnější, avšak oba lze považovat za synonymní, protože označují tentýž postup účtování. Nicméně se mi

²² Zjištěno na základě konzultace s odborníkem v oblasti ekonomie.

jeví adekvátnější překlad „peněžní účetnictví“, protože se s tímto pojmem v oblasti účetnictví setkáváme mnohem častěji²³.

Tabulka 2.8 : Condition

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
condition prévue	15	stanovená podmínka	uvedená podmínka

Tabulka 2.9 : Consommation

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
consommation des services	4	spotřeba služeb	konzumace služeb

Domnívám se, že překlad „spotřeba služeb“ je vhodnější, díky tomu, že se jedná o ustálenější pojem²⁴ než-li je „konzumace služeb“.

Tabulka 2.10 : Déduction

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
déduction	95 (57)	odpočet	odečet
déduction fiscale	3	daňový odpočet	odpočet daní
déduction totale	8	úplný odpočet	plný odpočet

Tabulka 2.11 : Demande

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
demande	347 (285)	žádost	požadavek	
demande de dérogation	18	žádost o povolení odchylky	žádost o odchylku	žádost o přiznání odchylky
demande de remboursement	7	nárok na náhradu	nárokování vrácení	

Tabulka 2.12 : Dérogation

²³ Bylo zjištěno při konzultaci s odborníkem v oblasti účetnictví.

²⁴ Během analýzy s ekonomem jsme konstatovali, že termín „spotřeba služeb“ se využívá častěji, a proto jsem ho tedy označila za „ustálenější“.

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
dérogation actuellement en vigueur	3	platná odchylka	stávající odchylka	
dérogation aux dispositions	16	odchylka od pravidel	odchylka od ustanovení	odchylně od pravidel
dérogation sollicitée	10	požadovaná odchylka	odchylka, o kterou bylo požádáno	

Tabulka 2.13 : Destinataire

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
destinataire	101 (50)	příjemce	adresát
destinataire à TVA	5	příjemce odpovědný za úhradu DPH	příjemce odpovědný pro účely DPH
destinataire des biens	6	příjemce zboží	osoba, které se zboží dodává
destinataire redevable de la TVA	4	příjemce nesoucí odpovědnost za úhradu DPH	příjemce povinný k DPH

Tabulka 2.14: Entreprise

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
entreprise	165 (143)	podnik	společnost	
entreprise des pays tiers	5	podnik ze třetí země	podnik mimo EU	obchodník ze třetích zemí
entreprise individuelle	5	podnik s výhradním vlastníkem	podnik s jedním vlastníkem	

Třetí překlad kolokace „entreprise des pays tiers“ stojí sám o sobě poněkud zkresluje skutečný význam termínu, avšak bylo ho použito v kontextu, aby se zamezilo častému opakování předchozích překladů této kolokace.

Tabulka 2.15 : Fournisseur

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
fournisseur	100 (96)	dodavatel	poskytovatel
fournisseur des biens	4	dodavatel zboží	dodavatel

Kolokace „fournisseur des biens“ je překládána též jako „dodavatel“, ale pouze v kontextu, ze kterého jasně vyplývá, že se jedná o dodavatele konkrétního zboží.

Tabulka 2.16 : Fraude

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
fraude à la TVA	21	daňový únik v oblasti DPH	podvod související s DPH	vyhýbání se daňovým povinnostem
fraude intracommunautaire	6	podvod uvnitř společenství	podvod na evropské úrovni	
fraude tournante	4	podvod kolotočového schématu	podvod typu kolotoč	

Tabulka 2.17 : Impôt

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
impôt indirect	3	nepřímá daň	nepřímé zdanění

Tabulka 2.18 : Livraison

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
livraison	297 (158)	dodání	dodávka	
livraison de biens	118	dodání zboží	dodání produktů	
livraison de déchets	10	dodávka odpadu	dodání odpadu	
livraison intracommunautaire	9	dodání uvnitř Společenství	dodání v rámci Společenství	dodání uskutečňo- vané uvnitř Společenství

V jednom z 9 výskytů kolokace „livraison intacommunautaire“ se vyskytla forma s pomlčkou „livraison intra-communautaire“. Tento jev považuji pouze za lexikální variaci a domnívám se, že není třeba se jím na tomto místě více zabývat.

Tabulka 2.19 : Montant

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
montant	128 (87)	částka	výše	
montant imposable	16	daňový základ	základ daně	
montant total	12	souhmá výše	celková výše	celková částka

Tabulka 2.20 : Opérateur

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
opérateur	119 (79)	provozovatel	subjekt
opérateur défaillant	17	chybějící subjekt	chybějící obchodník
opérateur économique	9	hospodářský subjekt	ekonomický subjekt

Tabulka 2.21 : Opération

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
opération	108 (92)	transakce	operace
opération intracommunautaire	4	operace uvnitř společenství	intrakomunikační operace
opération transfrontalière	3	přeshraniční transakce	přeshraniční plnění

Tabulka 2.21 : Prestation

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
prestation	234 (67)	poskytnutí	poskytování
prestation de services	167	poskytování služeb	poskytnutí služeb

V textech se vyskytuje také lexikální variace kolokace „prestation de services“, a to „prestation des services“. Tento jev považuji za lexikální variaci, protože jsem v kontextu neobjevila žádnou souvislost podle které by se řídila pravidla užívání těchto dvou kolokací. Je třeba však konstatovat, že kolokace

„prestation de services“ se v textech vyskytuje mnohonásobně víckrát (156 výskytů ze 167), proto je též uvedena v tabulce.

Tabulka 2.22 : Procédure

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
procédure	171 (140)	postup	řízení
procédure de remboursement de la TVA	7	postup při vracení DPH	postup při uplatňování daňového odpočtu

Tabulka 2.23 : Produit

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
produit	97 (69)	výrobek	produkt
produit semi-fini	6	částečně zpracovaný produkt	předvýrobek
produit soumis à accises	22	výrobek podléhající spotřební dani	zboží podléhající spotřební dani

Tabulka 2.24 : Recette

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
recette	73 (32)	příjem	výnos	
recette -/de/de la TVA	16	příjem z DPH	výtěžek z DPH	
recette fiscale	25	daňový příjem	příjem z daně	výnos z daně

V případě druhé kolokace od klíčového slova „recette“ se vyskytuje také lexikální variace. Jedná se o různé spojky mezi slovy „recette“ a „TVA“. Na základě frekvence výskytu ani dle kontextu nelze určit je-li nějaká verze kolokace ustálenější či používanější, protože všechny verze mají téměř stejné zastoupení a velmi podobný kontext. Z tohoto důvodu se odkazují na databázi ISAP, kde jsem našla kolokaci „recette du marché“ s doporučeným překladem „výnos z prodeje“. Struktura obou kolokací je velmi podobná, a proto na základě tohoto nálezu usuzuji, že nejvhodnější verzí kolokace je „recette de la TVA“.

Tabulka 2.25 : Régime

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
régime	215 (172)	režim	system
régime de/de la TVA	12	system DPH	režim DPH
régime définitif	8	definitivní system	konečný režim
régime simplifié de comptabilité de caisse	8	zjednodušený režim peněžního účetnictví	zjednodušený režim hotovostních o účetnictví
régime transitoire	5	přechodný režim	přechodný system

V případě „régime de TVA“ a „régime de la TVA“ se jedná o jazykovou variaci, kterou nelze vysvětlit ani na základě frekvence ani na základě kontextu. Domnívám se tedy, že obě varianty jsou zcela ekvivalentní.

Tabulka 2.26: Taux

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
taux	448 (123)	sazba	míra
taux d'imposition	6	sazba daně	daňová sazba
taux normal	53	základní sazba	běžná sazba

Tabulka 2.27: Valeur

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
valeur	454 (97)	hodnota	cena
valeur de l'opération	12	hodnota dodávky	cena dodání

2.3.2 Neadekvátní překlady

Tato skupina je rozdělena ještě do dvou podskupin podle toho, zda-li je překlad pouze nepřesný nebo zda-li je zcela chybný.

2.3.2.1 Překlady neadekvátní přeloženy nepřesně

Do této podskupiny jsou zařazeny celkem 4 kolokace, které alespoň jednou byly přeloženy nepřesně²⁵, 2 od klíčového slova „entreprise“ a po jedné od klíčových slov „procédure“ a „dérogation“.

Tabulka 2.28 :Dérogation

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
dérogation demandée	12	požadovaná odchylna	uvedená odchylna

Z těchto překladů je nepřesný překlad č. 2: „dérogation demandée“, přídavné jméno „demandée“ není v žádném z konzultovaných materiálů, které byly použity k této analýze, překládáno jako „uvedený“ a nejedná se ani o synonymní vyjádření některého z významů přídavného jména „demandé“. Správný překlad je tedy č.1, který přesně vystihuje jak význam francouzské kolokace, tak zároveň správný význam kontextu.

Tabulka 2.29 : Entreprise 1

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1
entreprise cliente	2	obchodní zákazník

Ačkoliv kolokace „entreprise cliente“ má pouze jeden překlad domnívám se, že je nepřesný, protože český výraz obchodní zákazník nevyjadřuje přesný význam francouzské kolokace „entreprise cliente“ a to ani v kontextu. Podle databáze ISAP je jedním z doporučených překladů francouzského slova „client“

²⁵ Jako nepřesný překlad jsem hodnotila překlady, které pozměňovaly význam kontextu jako celku, překlady ne zcela odpovídající francouzské kolokaci a také překlady kolokací, které byly v české verzi zcela vynechány.

také „odběratel“. Z těchto důvodů navrhuji překlad „odběratelský podnik“ a pro ilustraci ho uvádím také v kontextu.

Text 52006DC404

„Afin de lutter contre d'éventuels nouveaux types de fraude, l'Autriche souhaite imposer aux entreprises l'obligation de communiquer mensuellement le montant du chiffre d'affaires global avec chaque *entreprise cliente*.“

„S cílem čelit možným novým typům podvodů, si Rakousko přeje stanovit pro podniky povinnost poskytovat měsíční údaje o celkovém obratu za jednotlivé odběratelské podniky.“

Tabulka 2.30: *Entreprise 2*

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
entreprise européenne	7	evropský obchodník	podnikání v EU	obchodník v EU

Stojí-li kolokace „entreprise européenne“ sama o sobě bez širšího kontextu mohou být považovány za nepřesné překlady č.2 a č.3, protože význam přídatného jména „européenne“ je jasný a nenaznačuje žádnou souvislost s EU. Nicméně z kontextu, kde bylo tohoto překladu užito jasně vyplývá, že je přídatné jméno „evropský“ považováno za synonymní k „unijní“ nebo „jsoucí v EU“.

Zbývá tedy překlad č.2, který jsem označila za nepřesný, a to z důvodu, že mění význam kontextu, jelikož slova „podnik“ a „podnikání“ rozhodně nemohou být považována za synonyma. Podle slovníku spisovné češtiny slovo „podnik“ označuje organizační a správní jednotku zajišťující určitou hospodářskou aktivitu (podnikání). Tento překlad byl použit pouze jednou, a to v následujícím příkladu.

Text 52006PC0739

„La directive de 2002 a rectifié l'insuffisance manifeste d'une des dispositions de base de la législation sur la TVA, qui était en contradiction avec la

neutralité caractéristique de la TVA et qui désavantageait *les entreprises européennes* sur le plan de la concurrence.“

„Směrnici z roku 2002 byl opraven zjevný nedostatek v jednom ze základních ustanovení zákona o DPH, který byl v rozporu se zásadou neutrality, jež je pro DPH klíčová, čímž bylo *podnikání v EU* znevýhodňováno v hospodářské soutěži.“

Za nejvhodnější překlad kolokace „entreprise européenne“ považuji překlad „evropský obchodník“, který se v textech také nejčastěji vyskytoval.

Tabulka 2.31: Procédure

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
procédure pénale	4	trestní řízení	nepřeloženo

V tomto případě se nejedná tak zcela úplně o nepřesný překlad, protože v jednom z výskytů kolokace „procédure pénale“ nebyla přeložena vůbec, o čemž svědčí následující příklad, kde byl tento termín v českém překladu vynechán. Tato kolokace byla zařazena mezi nepřesné překlady, protože žádný z termínů ve výčtu neoznačuje skutečnost, která je vyjádřena termínem „procédure pénale“.

Text 32003L0093

„-ne sont, en aucun cas, utilisées autrement qu'à des fins fiscales ou aux fins d'une procédure judiciaire, d'une procédure pénale ou d'une procédure entraînant l'application de sanctions administratives, engagées en vue de ou en relation avec l'établissement ou le contrôle de l'établissement de l'impôt.“

„- nesmějí být za žádných okolností použity pro jiné účely než pro daňové účely nebo pro účely soudního nebo správního řízení o sankcích, pokud se týká vyměření daně nebo přezkoumání vyměření daně nebo s ním souvisí.“

2.3.2.2 Překlady neadekvátní přeloženy chybně

Do této podskupiny bylo zařazeno 5 kolokací od 4 různých klíčových slov. Překlady těchto kolokací byly klasifikovány jako chybné především z důvodu, že neodpovídaly závazným překladatelským termínům dle databází ISAP a IATE.

Tabulka 2.32: *Consommation*

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
consommation finale	18	konečná spotřeba	celková spotřeba	poslední stupeň spotřeby

Databáze ISAP a IATE uvádějí pro tuto kolokaci závazný překlad, a to „konečná spotřeba“. Z toho vyplývá, že v legislativních textech EU by měl být tento termín překládán vždy tímto způsobem. Z celkového počtu 18 výskytu byla tato kolokace 14 přeložena dle ISAP a IATE správně.

Tabulka 2.33: *Fraude*

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
fraude fiscale	26	finanční podvod	daňový únik	vyhýbání se placení daně

Pro francouzskou kolokaci „fraude fiscal“ je podle databází ISAP a IATE stanoven závazný překlad „daňový únik“, tudíž všechny ostatní překlady jsou chybné kvůli tomu, že nerespektují závazný překlad právního termínu. 14krát z 26 výskytů byla tato kolokace přeložena v souladu s těmito databázemi.

Tabulka 2.34: *Livraison*

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
livraison non taxée	2	nezdáněná dodávka	nezdánitelné plnění

Podle širšího kontextu (viz.níže) je zřejmé, že překlad č.2 je špatný, protože neodpovídá označované skutečnosti ve francouzském jazyce. Pro tuto kolokaci jsem sice nenalezla žádný závazný překlad, ale v žádném z dostupných zdrojů nebylo podstatné jméno „livraison“ překládáno jako „plnění“ nebo tomuto výrazu synonymním překladem. Tato kolokace se v textech objevuje pouze 2krát a pokaždé je přeložena jiným způsobem. S ohledem na význam kontextu je tedy správným překladem termín „nezdáněná dodávka“.

Text 52006DC404

„De même, l'obligation de communiquer mensuellement le montant du chiffre d'affaires global en ce qui concerne les entreprises clientes (dans le cas de l'Autriche), de communiquer par voie électronique avec les autorités fiscales et de déclarer la valeur de chaque *livraison non taxée* (dans le cas de l'Allemagne) seraient des exigences nouvelles, venant s'ajouter aux exigences existantes.“

„Podobně by požadavky uvádět měsíční výši celkového obrátu za jednotlivé obchodní zákazníky (v případě Rakouska) a elektronicky je oznamovat daňovým orgánům a přiznávat hodnotu každého *nezdanitelného plnění* (v případě Německa) znamenaly nové další požadavky.“

Tabulka 2.35: *Marché 1*

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
marché intérieur	69	vnitřní trh	jednotný trh

Kolokace „marché intérieur“ se v textech vyskytla celkem 69, z toho 1krát byla přeložena chybně jako „jednotný trh“. Pro termín „marché intérieur“ je jak podle databáze ISAP, tak také podle databáze IATE určen závazný termín, a to „vnitřní trh“.

Tabulka 2.36: *Marché 2*

Klíčové slovo/ kolokace	Výskyt	Překlad 1	Překlad 2
marché unique	4	jednotný trh	společný trh

Překlad č.2 je chybný, protože neodpovídá závaznému překladu podle databází ISAP a IATE. Český termín „společný trh“ je ekvivalentem pro francouzský výraz „marché commun“. Tento chybný překlad se v textech vyskytl 1krát z celkového počtu 4 výskytů.

2.4 Francouzské kolokace se synonymním českým překladem

V evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Daň z obratu, DPH“ se vyskytlo několik lexikálních variací, které jsou podrobněji rozebrány výše v kapitole „2.3.1.2 Překlady adekvátní s více synonymními výrazy“. Jsou jimi kolokace od klíčových slov „prestation“ (*Tabulka 2.21*, str. 42), „recette“ (*Tabulka 2.24*, str. 43) a „régime“ (*Tabulka 2.25*, str. 43).

Dále se v těchto textech vyskytly dvě dvojice francouzských kolokací, které jsou překládány synonymním českým překladem:

- bien immeuble = nemovitý majetek, nemovitost
- bien immobiliier = nemovitý majetek

- dérogation demandée = požadovaná odchylka
- dérogation sollicitée = požadovaná odchylka

U těchto dvojic jsem nevyozorovala žádné pravidlo, podle kterého by se rozhodovalo, který z překladů bude použit. Obě možnosti jsou tedy správné a vzhledem k počtu výskytů je lze považovat také za rovnocenné, protože obě varianty jsou používány téměř stejně často.

2.5 Struktury kolokací

Podle struktury jsem všechny kolokace rozdělila do tří následujících skupin²⁶:

- N-SA²⁷:

Nejpočetnější strukturou kolokací v textech zaměřených na oblast „Daň z obratu, DPH“ je struktura N-SA. Touto strukturou je tvořeno 58 kolokací, což představuje 52% všech kolokací.

Do této skupiny je zařazeno 49 kolokací se strukturou N-A (fraude fiscale), 5 kolokace mající strukturu N-A-Prép.-N²⁸ (produit soumis à accises), 3 kolokace se strukturou N-Adv.-A (livraison non taxé) a také 1 kolokace jejíž struktura je N-A-A (valeur comptable stable)

- N-Prép.-SN²⁹:

Další hojně zastoupenou skupinou je struktura N-Prép.-SN, čítá 49 kolokací, což je 45% z celkového počtu výskytů kolokací. V těchto kolokacích je zahrnuto 40 kolokací se strukturou N-Prép.-N (bien de consommation), 8 kolokací se strukturou N-Prép.-N-X³⁰ (kde X nahrazuje libovolný počet libovolných slovních druhů). Poslední struktura, která byla zařazena do této skupiny je N-Adv.-Prép.-N (dérogation actuellement en vigueur)

---

²⁶ Podrobný rozpis rozdělení všech kolokací je součástí přílohy (Příloha 2)

²⁷ SA – syntagme adjectival

²⁸ Do této skupiny jsem zařadila také kolokaci jejíž struktura je N-A-Prép.-N-Prép.-N (régime simplifié de comptabilité de caisse)

²⁹ SN – syntagme nominal

³⁰ 3krát struktura N-Prép.-N-Prép.-N (déduction de la taxe en amont, taxe sur le chiffre d'affaires, taxe sur les primes d'assurance); 2krát struktura N-Prép.-N-A (taxe sur la valeur ajoutée, entreprise des pays tiers) a po jednom výskytu od struktur N-Prép.-N.-Prép (bien en provenance de); N-Prép.-A-N (destinataire de la présente décision); N-Prép.-N-N-A (fraude de type opérateur défaillant)

Z hlediska frekvence výskytu předložek zastoupených v těchto kolokacích je jednoznačně nejčastější předložka „de“ se 38 výskyty, což představuje 78% všech výskytů kolokací se strukturou N-Prép.-SN. Další předložky se vyskytují mnohem méně, jsou jimi předložka „à“ se 4 výskyty a předložky „en“ a „sur“, z nichž se každá v textech vyskytuje 3krát.

- N-N

Poslední strukturou kolokací je spojení dvou podstatných jmen. Tato struktura se v textech vyskytuje velmi zřídka, jedná se pouze o tři výskyty, které představují 3% z celkového počtu kolokací.

Do této skupiny patří následující termíny:

- entreprise cliente
- recette TVA
- taux zéro

2.6 Výsledky výzkumu

Předmětem mého zkoumání bylo 69 legislativních textů zaměřených na oblast „Daň z obratu, DPH“, z těchto textů jsem vybrala celkem 30 klíčových slov a k nim následně dohledala 110 kolokací. Nakonec jsem tedy pracovala se 140 jednoslovnými a víceslovnými termíny, kterým odpovídalo celkem 205 překladů. Z tohoto množství překladů jsem se snažila vybrat pro každý termín ten nejvhodnější, jednak z hlediska kontextu, ve kterém bylo daného termínu užito a jednak z hlediska obsahové stránky každého termínu. K tomu mi pomáhalo několik různých slovníků³¹ a také databáze ISAP a IATE.

Z celkového počtu 140 klíčových slov a jejich kolokací bylo 67 termínů přeloženo jedním odpovídajícím českým termínem, což představuje téměř polovinu veškerých termínů, tedy 48%. 64 klíčových slov a jejich kolokací, tedy 45% z celkového počtu, bylo přeloženo adekvátně více synonymními výrazy.

Zbylou část tvoří překlady, které nebyly přeloženy adekvátně, ať už se jedná o překlady nepřesné, jejíž skupina čítá 4 kolokace, což činí 3%, nebo o překlady zcela chybné, které představují 4%, tedy 5 výskytů z celkového počtu zkoumaného lexika. Jako neadekvátní byly klasifikovány níže uvedené překlady (dle mého názoru adekvátní překlady budou uvedeny ve francouzsko-českém slovníčku, který je součástí přílohy):

➤ Nepřesné překlady:

- *dérogation demandée* – uvedená odchylka
- *entreprise cliente* – obchodní zákazník
- *entreprise européenne* – podnikání v EU
- *procédure pénale* – v jednom případě byl tento termín v českém překladu úplně vynechán

---

³¹ Podrobněji uvedeno v bibliografii

➤ Chybné překlady

- *consommation finale* – celková spotřeba, poslední stupeň spotřeby
- *fraude fiscale* – finanční podvod, vyhýbání se placení daně
- *livraison non taxée* – nezdanitelné plnění
- *marché intérieur* – jednotný trh
- *marché unique* – společný trh

Závěr

Korpusová lingvistika je poměrně mladá disciplína. K jejímu rozvoji výrazně přispěl zejména rozvoj počítačů a informačních technologií, kterých tento lingvistický obor hojně využívá. Také zpracování tématu „Daň z obratu, DPH“ z oblasti evropského legislativního práva z hlediska překladů odborných českých a francouzských překladů již třetím rokem navazuje na úspěšný projekt paralelního korpusů evropských administrativně-právních textů. Tento projekt zaštiťuje Ústav romanistiky Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Paralelní korpus zde vzniká pod vedením PhDr. Jana Radimského, Ph.D. a nese název CORTE (Corpus des textes européens).

První teoretická část této práce podává stručný přehled o právním jazyce, jeho překladu a také o metodách a postupech, kterých se za tímto účelem využívá. Účelnost a nezbytnost překladu právních textů jsem se snažila doložit právě na pozadí Evropské unie. Jedním z důvodů je také skutečnost, že ani v dnešní době, kdy už je Česká republika čtyři roky členem Evropské unie, nejsou stále k dispozici úplná znění některých dokumentů v českém jazyce a některé zůstávají dokonce dosud nepřeloženy.

Druhá část, která je těžištěm celé práce vychází z paralelního korpusu evropských legislativních textů již zmíněné oblasti. Tento korpus obsahuje celkem 69 textů, české texty čítají 439 stran. Z takto bohatého základu jsem vyexcerpovala 140 klíčových slov a jejich kolokací, které jsou z hlediska překladu či z hlediska jejich vztahu ke zkoumané oblasti nějakým způsobem zajímavé. Hlavním výsledkem celé práce je analýza překladů vybraných termínů, při této analýze hrála hlavní roli zejména adekvátnost překladu vůči originálu a kontextu. Z celkového počtu klíčových slov a jejich kolokací bylo 131 termínů přeloženo adekvátně, což představuje 93%. Zbýlých 9 termínů, tedy 7% bylo klasifikováno jako neadekvátní překlad. Sekundárním výsledkem mé práce je také

francouzsko-český slovníček odborných termínů zaměřených na oblast „Daň z obratu, DPH“.

Na základě průběhu a výsledků zkoumání mohu konstatovat, že některé překlady potvrdily obrovskou rozmanitost českého jazyka a zároveň také nedokonalost terminologických databází, které jsem pro klasifikaci překladů používala. Překladač by se tedy neměl spoléhat na databáze, ale měl by se opírat zejména o své odborné znalosti z oblasti práva a lingvistiky.

Zároveň musím dodat, že údaj 93% adekvátně přeložených klíčových slov a jejich kolokací obsažených v textech použitých při mé analýze svědčí o tom, že překládané texty jsou důvěryhodné.

I když příprava a zpracování textů byla činnost velmi časově náročná, bylo mi velkým potěšením zpracovat tuto oblast legislativních textů a alespoň malým dílem tak přispět ke stále se rozrůstajícímu paralelnímu korpusu evropských administrativně právních textů.

Bibliografie

Odborné publikace

GÉMAR, Jean-Claude. *Seven pillars for legal translator: knowledge, know-how and art*. In ŠARČEVIČ, Susan (ed.). *Legal translation: Preparation for Accession to the European union*. 1st ed., Rijeka, Faculty of Law, 2001

GÉMAR, Jean-Claude. *Traduire ou l'art d'interpréter, tome 2: application. Traduire le texte juridique*. Sainte-Foy, Presses de l'Université de Québec, 1995.

ČERMÁK, František. *Jazykový korpus: Prostředek a zdroj poznání*. In: *Slovo a Slovesnost*, 56, 1995, s. 119-140

RADIMSKÝ, Jan. *Dans quelle mesure est-il possible de traduire un terme juridique?* In : *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity L25*, 2004

RADIMSKÝ, Jan. *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996)*. Jihočeská univerzita, České Budějovice 2003

RADIMSKÝ, Jan. *La version tchèque du terme juridique européen: De quelles critères disposons nous pour juger de son adéquation?* In: *Profilingua*, 2007

TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. 2. vydání, Linde, Praha 2003, ISBN 80-7201-427-7

Slovníky

BAKEŠ, Milan; MARKOVÁ, Hana; TULÁČEK, Jan. *Česko-anglicko-německo-francouzský slovníček právních pojmů*. 2. vydání, Linde, Praha 2000, ISBN 80-7201-225-8

KRAUS, Jiří; kolektiv. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. 1. vydání, Praha: Academia, 2005, ISBN 80-200-1351-2

NEUMANN, Josef; HOŘEJŠÍ, Vladimír; kolektiv. *Velký francouzsko-český slovník I. (A-K)*. 2. vydání, Praha: Academia, 1992, ISBN 80-200-0234-0

NEUMANN, Josef; HOŘEJŠÍ, Vladimír; kolektiv. *Velký francouzsko-český slovník II. (L-Z)*. 2. vydání, Praha: Academia, 1992, ISBN 80-200-0235-9

TOMAŠČÍNOVÁ, Jana; LARIŠOVÁ, Markéta. *Francouzsko-český právníký slovník*. 1. vydání, nakladatelství H a H, Jinočany 1994, ISBN 80-85787-48-2

VLASÁK, Václav. *Francouzsko-český a česko-francouzský slovník*. LEDA, 2002, ISBN 80-85927-97-7

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Ústav pro jazyk český AV ČR, 3. vydání, Praha: Academia, 2005, ISBN 80-200-1080-7

Bakalářské a diplomové práce

HANZL, Jan. *Překlad právních předpisů Evropských společenství v České republice a dalších nových členských státech EU*. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav translatologie, Praha 2006

KRUPOVÁ, Zuzana. *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Vnější vztahy – pomoc rozvojovým zemím*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra romanistiky, České Budějovice 2007

SMEJKALOVÁ, Kateřina. *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Ochrana fauny a flory“*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra romanistiky, České Budějovice 2006

Internetové zdroje

<http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>, [10.4.2008]

<http://europa.eu/languages/cs/home>, [13.4.2008]

<http://www.euroskop.cz/40540/111002/clanek/pravo-evropskych-spolecenstvi/struktura-prava-es>, [6.4.2008]

<http://iate.europa.eu/iatediff>, [4/2008]

<http://isap.vlada.cz/homepage.nsf/titul>, [3/2008]

<http://ucnk.ff.cuni.cz/korpus/druhy.html>, [22.3.2008]

Résumé

Le présent mémoire de licence traite de la terminologie française et tchèque provenant des textes législatifs européens orientés sur le domaine „Taxe sur le chiffre d'affaire, TVA“. L'objectif principal de ce mémoire de licence est d'évaluer les traductions tchèques des termes spécialisés français. Le travail est divisé en deux grandes parties, la première partie théorique et la deuxième partie pratique.

La première partie est consacrée à la théorie de la traduction des actes juridiques. Cette théorie est commentée en liaison avec l'Union européenne et les actes juridiques communautaires. D'abord je distingue deux types des traductions juridiques, la traduction intra-linguale et la traduction inter-linguale. Puis je décris les différents processus utilisés pour la traduction des actes juridiques et finalement je me concentre sur la problématique du multilinguisme du droit de l'Union européenne.

Le travail préparatoire est décrit brièvement dans la deuxième partie du travail. Ce genre de travail a précédé la propre analyse du lexique à laquelle j'ai consacré le plus d'attention. Les textes utilisés pour cette analyse sont élaborés sur la base de corpus parallèle qui comprend 69 textes en tchèque et en français. Après avoir dépouillé le corpus j'ai élaboré une base de données électroniques comptant 30 mots-clés et leur collocation. Finalement j'ai disposé de 141 termes spécialisés à analyser. L'évaluation des traductions était faite du point de vue de leur adéquation. Sur la base de ce critère tous les termes étaient classés dans les deux groupes fondamentaux; les traductions adéquates et les traductions inadéquates. 93% de nombre total des termes spécialisés étaient traduits de la manière adéquate et 7% de la manière inadéquate. D'après cette analyse on peut conclure que la qualité des traductions des textes législatifs de l'Union européenne est assez élevée.

Ce mémoire de licence aboutit à un petit dictionnaire des termes spécialisés. Ce dictionnaire franco-tchèque des termes spécialisés du domaine „Taxe sur le chiffre d’affaire, TVA“ fait partie de l’annexe.

Přílohy

Příloha 1:

Seznam legislativních textů EU zaměřených na oblast: „ Daň z obratu, DPH“

Příloha 2:

Rozdělení kolokací podle struktury

Příloha 3:

Francouzsko-český slovníček odborných termínů z oblasti „Daň z obratu, DPH“

Příloha 1

Tabulka 2.1: Seznam legislativních textů EU zaměřených na oblast:
„Daň z obratu, DPH“

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
32002L0038	L 128 2002, p.41-44	směrnice	Směrnice Rady 2002/38/ES ze dne 7. května 2002, kterou se mění a dočasně upravuje směrnice 77/388/EHS, pokud jde o úpravu daně z přidané hodnoty uplatňované na služby rozhlasového a televizního vysílání a na určité elektronicky poskytované služby
32002L0093	L 331 2002, p.27	směrnice	Směrnice Rady 2002/93/ES ze dne 3. prosince 2002, kterou se mění směrnice 77/388/EHS a prodlužuje se možnost členských států uplatňovat snížené sazby DPH na určité služby s vysokým podílem lidské práce
32003L0092	L 260 2003, p.8-9	směrnice	Směrnice Rady 2003/92/ES ze dne 7. října 2003, kterou se mění směrnice 77/388/EHS, pokud jde o pravidla týkající se místa dodání u plynu a elektrické energie
32003L0093	L 264 2003, p.23-24	směrnice	Směrnice Rady 2003/93/ES ze dne 7. října 2003, kterou se mění směrnice Rady 77/799/EHS o vzájemné pomoci mezi příslušnými orgány členských států v oblasti přímých a nepřímých daní
32003R1798	L 264 2003, p.1-11	nařízení	Nařízení Rady (ES) č. 1798/2003 ze dne 7. října 2003 o správní spolupráci v oblasti daně z přidané hodnoty a o zrušení nařízení (EHS) č. 218/92
32004D0738	L 325 2004, p.62-63	rozhodnutí	Rozhodnutí Rady ze dne 21. října 2004, kterým se Portugalsku povoluje uplatňovat opatření odchylovající se od čl. 21 odst. 1 písm. a) a článku 22 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
32004D0758	L 336 2004, p.38-39	rozhodnutí	Rozhodnutí Rady ze dne 2. listopadu 2004, kterým se Rakousku povoluje uplatňovat opatření odchylná se od článku 21 šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu
32004L0007	L 027 2004, p.44-45	směrnice	Směrnice Rady 2004/7/ES ze dne 20. ledna 2004, kterou se mění směrnice 77/388/EHS o společném systému daně z přidané hodnoty v souvislosti s postupem přijímání odchylek a se svěřením prováděcích pravomocí
32004L0015	L 052 2004, p.61	směrnice	Směrnice Rady 2004/15/ES ze dne 10. února 2004, kterou se mění směrnice 77/388/EHS a prodlužuje se možnost členských států uplatňovat snížené sazby DPH na určité služby s vysokým podílem lidské práce
32004L0056	L 127 2004, p.70-72	směrnice	Směrnice Rady 2004/56/ES ze dne 21. dubna 2004, kterou se mění směrnice 77/799/EHS o vzájemné pomoci mezi příslušnými orgány členských států v oblasti přímých daní, některých nepřímých daní a daní z pojistného
32004L0106	L 359 2004, p.30-31	směrnice	Směrnice Rady 2004/106/ES ze dne 16. listopadu 2004, kterou se mění směrnice 77/799/EHS o vzájemné pomoci mezi příslušnými orgány členských států v oblasti přímých daní, některých spotřebních daní a daní z pojistného a 92/12/EHS o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani
32004R1925	L 331 2004, p.13-18	nařízení	Nařízení Komise (ES) č. 1925/2004 ze dne 29. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením nařízení Rady (ES) č. 1798/2003 o správní spolupráci v oblasti daně z přidané hodnoty
32004R2073	L 359 2004, p.1-10	nařízení	Nařízení Rady (ES) č. 2073/2004 ze dne 16. listopadu 2004 o správní spolupráci v oblasti spotřebních daní
32005L0092	L 345 2005, p.19-20	směrnice	Směrnice Rady 2005/92/ES ze dne 12. prosince 2005, kterou se mění směrnice 77/388/EHS, pokud jde o dobu uplatňování minimální základní sazby DPH
32005R1777	L 288 2005, p.1-9	nařízení	Nařízení Rady (ES) č. 1777/2005 ze dne 17. října 2005, kterým se stanoví prováděcí opatření ke směrnici 77/388/EHS o společném systému daně z přidané hodnoty
32006D0637	L 261 2006, p.35	rozhodnutí	Rozhodnutí Komise ze dne 13. září 2006 o žádosti Litevské republiky uplatňovat sníženou sazbu DPH na dodávky dálkového tepla pro vytápění (oznámeno pod číslem K(2006) 4049)

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
32006D0659	L 272 2006, p.15-16	rozhodnutí	Rozhodnutí Rady ze dne 25. září 2006 , kterým se Spojenému království povoluje zavést zvláštní opatření odchylná se od čl. 5 odst. 6 a čl. 11 části A odst. 1 písm. b) směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu
32006D0774	L 314 2006, p.28-32	rozhodnutí	Rozhodnutí Rady ze dne 7. listopadu 2006 , kterým se postupem podle čl. 28 odst. 6 směrnice 77/388/EHS povoluje některým členským státům uplatňovat sníženou sazbu DPH na některé služby s vysokým podílem lidské práce
32006L0018	L 051 2006, p.12-13	směrnice	Směrnice Rady 2006/18/ES ze dne 14. února 2006, kterou se mění směrnice 77/388/EHS, pokud jde o snížené sazby daně z přidané hodnoty
32006L0069	L 221 2006, p.9-14	směrnice	Směrnice Rady 2006/69/ES ze dne 24. července 2006 , kterou se mění směrnice 77/388/EHS, pokud jde o některá opatření, která mají zjednodušit postup vyměřování daně z přidané hodnoty a napomoci zabránit daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem, a kterou se zrušují některá rozhodnutí o udělení odchylek
32006L0138	L 384 2006, p.92-93	směrnice	Směrnice Rady 2006/138/ES ze dne 19. prosince 2006 , kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o dobu použitelnosti úpravy daně z přidané hodnoty uplatňované na služby rozhlasového a televizního vysílání a na určité elektronicky poskytované služby
32007D0050	L 022 2007, p.14-15	rozhodnutí	Rozhodnutí Rady ze dne 30. ledna 2007 , kterým se postupem podle článku 106 směrnice 2006/112/ES povoluje Rumunsku uplatňovat sníženou sazbu DPH na některé služby s vysokým podílem lidské práce
32007D0068	L 032 2007, p.18, 165-166	rozhodnutí	Rozhodnutí Komise ze dne 18. prosince 2006 o žádosti Lotyšské republiky uplatňovat sníženou sazbu DPH na dodávky dálkového tepla pro vytápění a dodávky zemního plynu a elektřiny domácnostem (oznámeno pod číslem K(2006) 6592)
32007D0133	není	rozhodnutí	Rozhodnutí Rady 2007/133/ES ze dne 30. ledna 2007, kterým se Estonsku, Slovinsku, Švédsku a Spojenému království povoluje zavedení zvláštního opatření odchylného se od čl. 167 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
32007D0313	není	rozhodnutí	Rozhodnutí Komise 2007/313/ES ze dne 30.dubna 2007 o žádosti Italské republiky uplatnit sníženou sazbu DPH na dodávku elektřiny pro provoz zařízení používaných k zavlažování a k nasávání a odčerpávání vody
32007D0441	není	rozhodnutí	Rozhodnutí Rady 2007/441/ES ze dne 18. června 2007, kterým se Italské republice povoluje použít opatření odchylné se od čl. 26 odst. 1 písm. a) a článku 168 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty
52004AE1202	C 074 2005, p.21-22	stanovisko	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Návrhu směrnice Rady týkající se společného systému daně z přidané hodnoty (přepracování) COM(2004) 246 final - 2004/0079 (CNS)
52004AE1442	C 120 2005, p.114	stanovisko	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 77/388/ES z důvodu přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska COM(2004) 295 final
52004DC0855	není	zpráva	Zpráva Komise Radě a Evropskému Parlamentu - Pátá zpráva podle článku 12 nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89 o výběru DPH a kontrolních postupech {SEC(2004)1721} /* KOM/2004/0855 konečném znění */
52004PC0400	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady kterým se Spojenému království povoluje zavedení zvláštního opatření odchylného od článku 11 šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2004/0400 konečném znění */
52004PC0468	není	pozměněný návrh směrnice	Pozměněný návrh Směrnice Rady kterou se mění směrnice 77/388/EHS, pokud jde o daň z přidané hodnoty v oblasti poštovních služeb (předložená Komisí podle čl. 250 odst. 2 Smlouvy o ES) /* KOM/2004/0468 konečném znění - CNS 2003/0091 */
52004PC0535	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady kterým se povoluje Rakousku uplatňovat opatření odchylné od článku 21 Šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2004/0535 konečném znění */

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
52004PC0553	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se povoluje Itálii uplatňovat opatření odchylné od čl. 2 odst. 1 Šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2004/0553 konečném znění */
52004PC0561	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Rakousku povoluje uplatňovat opatření odchylné se od článku 17 šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2004/0561 konečném znění */
52004PC0579	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Německu povoluje uplatňovat opatření odchylné se od článku 17 šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu (předložená Komisí) /* KOM/2004/0579 konečném znění */
52004PC0598	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Francii a Itálii povoluje zavedení opatření odchylného se od čl. 3 odst. 1 šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2004/0598 konečném znění */
52004PC0682	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady kterým se mění článek 3 rozhodnutí 98/198/ES, kterým se Spojenému království povoluje prodloužit účinnost opatření odchylného se od článků 6 a 17 šesté směrnice Rady (77/388/EHS) o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2004/0682 konečném znění */
52004PC0854	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady kterým se mění rozhodnutí 2000/256/ES, kterým se Nizozemskému království povoluje uplatňovat opatření odchylné se od článku 11 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2004/0854 konečném znění */
52004PC0856	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Dánsku povoluje zavedení opatření odchylného se od čl. 14 odst. 1 písm. d) šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2004/0856 konečném znění */

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
52005AE0531	C 267 2005, p.45-49	stanovisko	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice č. 77/388/EHS s cílem zjednodušit povinnosti týkající se DPH a k návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení Rady č. 1798/2003/ES s ohledem na zavedení opatření správní spolupráce v oblasti zjednodušeného systému jednoho správního místa a postupu při vrácení daně z přidané hodnoty KOM(2004) 728 v konečném znění – 2004/0261 (CNS) – 2004/0262 (CNS)
52005AE0852	C 294 2005, p.54	stanovisko	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění, pokud jde o dobu uplatňování minimální základní sazby, směrnice 77/388/EHS o společném systému daně z přidané hodnoty (KOM(2005) 136 v konečném znění – 2005/0151 CNS)
52005AE1260	C 028 2006, p.86-87	stanovisko	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro vrácení daně z přidané hodnoty stanovené směrnicí 77/388/EHS osobám povinným k dani neusazeným v tuzemsku, ale v jiném členském státě KOM(2004) 728 v konečném znění – 2005/0807 (CNS)
52005AE1501	C 065 2006, p.103-104	stanovisko	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 77/388/EHS, pokud jde o některá opatření, která mají zjednodušit postup vyměřování daně z přidané hodnoty a napomoci zabránit daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem, a kterou se zrušují některá rozhodnutí o přiznání odchylek KOM(2005) 89 v konečném znění – 2005/0019 (CNS)
52005PC0004	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Kyperské republice povoluje zavést opatření odchylné od článku 11 šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu /* KOM/2005/0004 konečném znění */
52005PC0089	není	návrh směrnice	Návrh Směrnice Rady kterou se mění směrnice 77/388/EHS, pokud jde o některá opatření, která mají zjednodušit postup vyměřování daně z přidané hodnoty a napomoci zabránit daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem, a kterou se zrušují některá rozhodnutí o přiznání odchylek /* KOM/2005/0089 konečném znění - CNS 2005/0019 */

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
52005PC0109	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Spolkové republiky Německo a Nizozemskému království povoluje uplatňovat opatření odchylná se od článku 3 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu /* KOM/2005/0109 konečném znění */
52005PC0136	není	návrh směrnice	Návrh směrnice Rady, kterou se mění, pokud jde o dobu uplatňování minimální základní sazby, směrnice 77/388/EHS o společném systému daně z přidané hodnoty /* KOM/2005/0136 konečném znění - CNS 2005/0051 */
52005PC0285	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Nizozemskému království povoluje zavést opatření odchylná se od článku 11 šesté směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu /* KOM/2005/0285 konečném znění */
52005PC0376	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Lotyšsku povoluje prodloužit účinnost opatření odchylného se od článku 21 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu /* KOM/2005/0376 konečném znění */
52005PC0392	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se povoluje Německu uzavřít dohodu se Švýcarskem, která obsahuje ustanovení odchylná se od článků 2 a 3 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu /* KOM/2005/0392 konečném znění */
52005PC0581	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Litevské republice povoluje zavést opatření odchylná se od čl. 11 části A odst. 1 a článku 28e šesté směrnice Rady (77/388/EHS) o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obrátu /* KOM/2005/0581 konečném znění */
52005PC0635	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 98/161/ES, 2004/228/ES a 2004/295/ES, pokud jde o rozšíření opatření k zabránění únikům daní z přidané hodnoty v odvětví odpadů /* KOM/2005/0635 konečném znění */

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
52005PC0697	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady kterým se Španělskému království povoluje zavést opatření odchylné se od čl. 11 části A odst. 1 a článku 28e šesté směrnice Rady (77/388/EHS) o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2005/0697 konečném znění */
52005PC0704	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Litvě povoluje uplatňovat opatření odchylné se od článku 21 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2005/0704 konečném znění */
52006AE0741	C 195 2006, p.54-57	stanovisko	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 77/388/EHS, pokud jde o místo poskytování služeb KOM(2005) 334 v konečném znění – 2003/0329 (CNS)
52006AE1563	C 325 2006, p.2	stanovisko	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2002/38/ES, pokud jde o dobu použitelnosti úpravy daně z přidané hodnoty uplatňované na služby rozhlasového a televizního vysílání a na určité elektronicky poskytované služby KOM(2006) 739 v konečném znění
52006DC0210	není	zpráva	Zpráva o směrnici Rady 2002/38/ES ze dne 7. května 2002, kterou se mění a dočasně upravuje směrnice 77/388/EHS, pokud jde o úpravu daně z přidané hodnoty uplatňované na služby rozhlasového a televizního vysílání a na určité elektronicky poskytované služby /* KOM/2006/0210 konečném znění */
52006DC0404	není	sdělení	Sdělení Komise Radě v souladu s čl. 27 odst. 3 směrnice č. 77/388/EHS /* KOM/2006/0404 konečném znění */
52006PC0263	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady kterým se Řecku a Portugalsku povoluje zavedení zvláštních opatření odchylných se od čl. 21 odst. 1 směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu (Pouze řecké a portugalské znění je závazné) /* KOM/2006/0263 konečném znění */

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
52006PC0280	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Spojenému království povoluje zavedení zvláštního opatření odchýlného od čl. 5 odst. 6 a čl. 11 část A odst. 1 písm. b) směrnice 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu (Pouze anglické znění je závazné) /* KOM/2006/0280 konečném znění */
52006PC0410	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se postupem podle čl. 28 odst. 6 směrnice 77/388/EHS povoluje některým členským státům uplatňovat sníženou sazbu DPH na některé služby s vysokým podílem lidské práce /* KOM/2006/0410 konečném znění */
52006PC0555	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Spojenému království povoluje zavedení zvláštního opatření odchylujícího se od čl. 21 odst. 1 písm. a) směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2006/0555 konečném znění */
52006PC0739	není	návrh směrnice	Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2002/38/ES, pokud jde o dobu použitelnosti úpravy daně z přidané hodnoty uplatňované na služby rozhlasového a televizního vysílání a na určité elektronicky poskytované služby /* KOM/2006/0739 konečném znění - CNS 2006/0245 */
52006PC0796	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se prodlužuje uplatňování rozhodnutí 2000/91/ES, kterým se Dánskému království a Švédskému království povoluje uplatňovat opatření odchylující se od článku 17 šesté směrnice Rady (77/388/EHS) o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2006/0796 konečném znění */
52006PC0802	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady kterým se Estonsku, Slovinsku, Švédsku a Spojenému království povoluje zavedení zvláštního opatření odchylujícího se od čl. 17 odst. 1 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu /* KOM/2006/0802 konečném znění */
52007DC0380	není	sdělení	Sdělení Komise Radě a Evropskému Parlamentu o jiných než základních sazbách DPH {SEC(2007) 910}

ČÍSLO DOKUMENTU CELEX	UVEŘEJNĚNÍ V ÚŘEDNÍM VĚSTNÍKU	TYP DOK.	PŘESNÝ NÁZEV DOKUMENTU DLE EUR-LEXU
52007PC0238	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Italské republice povoluje použít opatření odchylovající se od čl. 26 odst. 1 písm. a) a článku 168 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Pouze italské znění je závazné)
52007PC0251	není	návrh rozhodnutí	Návrh rozhodnutí Rady, kterým se Rakousku povoluje uzavřít se Švýcarskem dohodu, která zahrnuje ustanovení odchylovající se od čl. 2 odst. 1 písm. d) směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Pouze německé znění je závazné)
52007PC0381	není	návrh směrnice	Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o některá dočasná ustanovení o sazbách daně z přidané hodnoty {SEK(2007)910}

Příloha 2

Rozdělení kolokací podle struktury

- Struktura N-SA

- autorité administrative
- autorité compétente
- autorité fiscale
- base juridique
- bien donné en garantie
- bien immeuble
- bien immobilier
- compte bancaire
- condition prévue
- consommation effective
- consommation finale
- consommation privée
- déduction fiscale
- déduction totale
- dérogation accordée
- dérogation analogue
- dérogation demandée
- dérogation octroyée
- dérogation sollicitée
- destinataire redevable de la TVA
- entreprise européenne
- entreprise individuelle
- entreprise non européenne
- fraude fiscale
- fraude intracommunautaire
- fraude tournante
- impôt direct
- impôt indirect
- livraison intracommunautaire
- livraison non taxée
- marché commun
- marché intérieur
- marché unique
- montant imposable
- montant total
- opérateur défaillant
- opérateur économique
- opérateur non établi
- opérateur postal
- opération imposable
- opération intracommunautaire
- opération transfrontalière
- procédure judiciaire
- procédure pénale
- produit semi-fini
- produit soumis à accises
- recette fiscale
- régime définitif
- régime fiscal
- régime particulier de TVA
- régime simplifié de comptabilité de caisse
- régime transitoire
- taux normal
- taux réduit
- taxe due
- valeur ajoutée
- valeur comptable stable
- valeur normale

- Struktura N-Prép.-SN

- base d'imposition
- base de données
- bien d'investissement
- bien de consommation
- bien en provenance de
- comptabilité de caisse
- condition de concurrence
- condition de production
- consommation de biens
- consommation de carburant
- consommation des services
- déduction de la taxe en amont
- déduction de la TVA
- demande d'assistance
- demande d'information
- demande de dérogation

- demande de notification
- demande de remboursement
- dérogation actuellement en vigueur
- dérogation aux dispositions
- destinataire à TVA
- destinataire de la présente décision
- destinataire des biens
- entreprise des pays tiers
- fournisseur des biens
- fraude à la TVA
- fraude de type opérateur défaillant
- chiffre d'affaires
- livraison de biens
- livraison de déchets
- montant de la taxe
- prestation de services
- prix de revient
- prix d'achat
- prix de vente
- procédure d'insolvabilité
- procédure de remboursement
- procédure de taxation
- régime de/de la TVA
- taux d'imposition
- taux d'intérêt
- taux de mortalité
- taux de TVA
- taxe à la consommation
- taxe en amont
- taxe sur la valeur ajoutée
- taxe sur le chiffre d'affaires
- taxe sur les primes d'assurance
- valeur de l'opération

- Struktura N-N

- entreprise cliente
- recette TVA
- taux zéro

Příloha 3

Francouzsko-český slovníček odborných termínů z oblasti „Daň z obratu, DPH“

Tento slovníček obsahuje 140 klíčových slov a kolokací, které byly zpracovány v této práci. U každého termínu jsou uvedeny všechny správné překlady, které byly pro dané slovo či kolokaci nalezeny. Klíčová slova jsou odlišena kurzívou. Spolu s překlady uvádím také slovní druhy termínů.

- **autorité, s.f.** – orgán, úřad, útvar
- **autorité administrative, s.f.** – správní orgán
- **autorité compétente, s.f.** – příslušný orgán
- **autorité fiscale, s.f.** – daňový orgán, finanční úřad, daňový úřad
- **base, s.f.** – základ
- **base d'imposition, s.f.** – základ daně
- **base de donnés, s.f.** – databáze, údaje
- **base juridique, s.f.** – právní základ
- **bien, s.m.** – majetek
- **bien d'investissement, s.m.** – investiční majetek
- **bien de consommation, s.m.** – spotřební zboží
- **bien donné en garantie, s.m.** – zboží poskytnuté jako záruka, zboží poskytnuté jako jistota
- **bien en provenance de, s.m.** – zboží dovezené z
- **bien immeuble, s.m.** – nemovitý majetek, nemovitost
- **bien immobilier, s.m.** – nemovitý majetek
- **comptabilité, s.f.** – účetnictví
- **comptabilité de caisse, s.f.** – peněžní účetnictví, hotovostní účetnictví
- **compte, s.m.** – účet
- **compte bancaire, s.m.** – bankovní účet
- **condition, s.f.** – podmínka
- **condition de concurrence, s.f.** – podmínka hospodářské soutěže
- **condition de production, s.f.** – výrobní podmínka

- **condition prévue, s.f.** – stanovená podmínka, uvedená podmínka
- **consommation, s.f.** – spotřeba
- **consommation de biens, s.f.** – spotřeba zboží
- **consommation de carburant, s.f.** – spotřeba pohonných hmot
- **consommation des services, s.f.** – spotřeba služeb, konzumace služeb
- **consommation effective, s.f.** – skutečná spotřeba
- **consommation finale, s.f.** – konečná spotřeba
- **consommation privée, s.f.** – soukromá spotřeba
- **déduction, s.f.** – odpočet, odečet
- **déduction de la taxe en amont, s.f.** – odpočet daně na vstupu
- **déduction de la TVA, s.f.** – odpočet DPH
- **déduction fiscale, s.f.** – daňový odpočet, odpočet daní
- **déduction totale, s.f.** – úplný odpočet, plný odpočet
- **demande, s.f.** – žádost, požadavek
- **demande d'assistance, s.f.** – žádost o pomoc
- **demande d'information, s.f.** – žádost o informace
- **demande de dérogation, s.f.** – žádost o odchylku, žádost o povolení odchylky, žádost o přiznání odchylky
- **demande de notification, s.f.** – žádost o oznámení
- **demande de remboursement, s.f.** – nárok na náhradu, nárokování vrácení
- **dérogation, s.f.** – odchylka
- **dérogation accordée, s.f.** – odchylka podle
- **dérogation actuellement en vigueur, s.f.** – platná odchylka, stávající odchylka
- **dérogation analogue, s.f.** – obdobná odchylka
- **dérogation aux dispositions, s.f.** – odchylka od pravidel, odchylka od ustanovení, odchylně od pravidel
- **dérogation demandée, s.f.** – požadovaná odchylka
- **dérogation octroyée, s.f.** – výjimka
- **dérogation sollicitée, s.f.** – požadovaná odchylka
- **destinataire, s.m.** – příjemce, adresát
- **destinataire à TVA, s.m.** – příjemce odpovědný za úhradu DPH, příjemce odpovědný pro účely DPH

- **destinataire de la présente décision, s.m.** – rozhodnutí je určeno
- **destinataire des biens, s.m.** – příjemce zboží; osoba, které je zboží určeno
- **destinataire redevable de la TVA, s.m.** – příjemce nesoucí odpovědnost za úhradu DPH, příjemce povinný k DPH
- **entreprise, s.f.** – podnik, společnost
- **entreprise cliente, s.f.** – odběratelský podnik
- **entreprise des pays tiers, s.f.** – podnik ze třetí země, podnik mimo EU, obchodník ze třetích zemí
- **entreprise européenne, s.f.** – evropský obchodník, obchodník v EU
- **entreprise individuelle, s.f.** – podnik s výhradním vlastníkem, podnik s jedním vlastníkem
- **entreprise non européenne, s.f.** – neevropská společnost, neunijní společnost
- **fournisseur, s.m.** – dodavatel, poskytovatel
- **fournisseur des biens, s.m.** – dodavatel zboží
- **fraude, s.f.** – podvod
- **fraude à la TVA, s.f.** – daňový únik v oblasti DPH, podvod související s DPH, vyhýbání se daňovým povinnostem
- **fraude de type opérateur défaillant, s.f.** – podvod typu chybějící obchodník
- **fraude fiscale, s.f.** – daňový únik
- **fraude intracommunautaire, s.f.** – podvod uvnitř společenství, podvod na evropské úrovni
- **fraude tournante, s.f.** – podvod kolotočového schématu, podvod typu kolotoč
- **chiffre, s.m.** – hodnota
- **chiffre d'affaires, s.m.** – obrat
- **impôt, s.m.** – daň
- **impôt direct, s.m.** – přímá daň
- **impôt indirect, s.m.** – nepřímá daň, nepřímé zdanění
- **livraison, s.f.** – dodání, dodávka
- **livraison de biens, s.f.** – dodání zboží, dodání produktů
- **livraison de déchets, s.f.** – dodávka odpadu, dodání odpadu
- **livraison intracommunautaire, s.f.** – dodání uvnitř Společenství, dodání v rámci Společenství, dodání uskutečňované uvnitř Společenství
- **livraison non taxée, s.f.** – nezdaněná dodávka

- *marché, s.m.* – trh
- **marché commun, s.m.** – společný trh
- **marché intérieur, s.m.** – vnitřní trh
- **marché unique, s.m.** – jednotný trh
- *montant, s.m.* – částka, výše
- **montant de la taxe, s.m.** – výše daně
- **montant imposable, s.m.** – daňový základ, základ daně
- **montant total, s.m.** – souhrnná výše, celková výše, celková částka
- *opérateur, s.m.* – provozovatel, subjekt
- **opérateur défaillant, s.m.** – chybějící subjekt, chybějící obchodník
- **opérateur économique, s.m.** – hospodářský subjekt, ekonomický subjekt
- **opérateur non établi, s.m.** – neusazený provozovatel
- **opérateur postal, s.m.** – poštovní hospodářský subjekt
- *opération, s.f.* – transakce, operace
- **opération imposable, s.f.** – zdanitelné plnění
- **opération intracommunautaire, s.f.** – operace uvnitř Společenství, intrakomunitární operace
- **opération transfrontalière, s.f.** – přeshraniční transakce, přeshraniční plnění
- *prestation, s.f.* – poskytnutí, poskytování
- **prestation de services, s.f.** – poskytování služeb, poskytnutí služeb
- *prix, s.m.* – cena
- **prix d'achat, s.m.** – kupní cena
- **prix de revient, s.m.** – nákladová cena
- **prix de vente, s.m.** – prodejní cena
- *procédure, s.f.* – postup, řízení
- **procédure d'insolvabilité, s.f.** – úpadekové řízení
- **procédure de remboursement, s.f.** – postup při vracení daně, postup uplatňování daňového odpočtu
- **procédure de taxation, s.f.** – vyměřování daně
- **procédure judiciaire, s.f.** – soudní řízení

- **procédure pénale, s.f.** – trestní řízení
- **produit, s.m.** – výrobek, produkt
- **produit semi-fini, s.m.** – částečně zpracovaný produkt, předvýrobek
- **produit soumis à accises, s.m.** – výrobek podléhající spotřební dani, zboží podléhající spotřební dani
- **recette, s.f.** – příjem, výnos
- **recette - /de/ de la TVA, s.f.** – příjem z DPH, výtěžek z DPH
- **recette fiscale, s.f.** – daňový příjem, příjem z daně, výnos z daně
- **régime, s.m.** – režim, systém
- **régime de/de la TVA, s.m.** – systém DPH
- **régime définitif, s.m.** – definitivní systém, konečný systém
- **régime fiscal, s.m.** – daňový režim
- **régime particulier de TVA, s.m.** – zvláštní režim pro uplatňování DPH
- **régime simplifié de comptabilité, s.m.** – zjednodušený režim peněžního účetnictví, zjednodušený režim hotovostního účetnictví
- **régime transitoire, s.m.** – přechodný režim, přechodný systém
- **taux, s.m.** – sazba, míra
- **taux d'imposition, s.m.** – sazba daně, daňová sazba
- **taux d'intérêt, s.m.** – úroková míra
- **taux de mortalité, s.m.** – míra úmrtnosti
- **taux de TVA, s.m.** – sazba DPH
- **taux normal, s.m.** – základní sazba, běžná sazba
- **taux réduit, s.m.** – snížená sazba
- **taux zéro, s.m.** – nulová sazba
- **taxe, s.f.** – daň
- **taxe à la consommation, s.f.** – spotřební daň
- **taxe due, s.f.** – splatná daň
- **taxe en amont, s.f.** – vstupní daň
- **taxe sur la valeur ajoutée, s.f.** – daň z přidané hodnoty, DPH
- **taxe sur le chiffre d'affaires, s.f.** – daň z obrátu
- **taxe sur les primes d'assurance, s.f.** – daň z pojistného

- ***valeur, s.f.*** – hodnota, cena
- ***valeur ajoutée, s.f.*** – přidaná hodnota
- ***valeur comptable stable, s.f.*** – trvalá účetní hodnota
- ***valeur de l'opération, s.f.*** – hodnota dodávky, hodnota dodání
- ***valeur normale, s.f.*** – obvyklá cena